

UKULI

Julkaisija:

Turun Lintutieteellinen Yhdistys r.y.
PL 67, SF-20101 TURKU 10

Toimitus:

Päätoimittaja: Tapani Veistola
Tilausasiat, vanhat ja irtonumerot:
Simo Veistola
Toimituksen osoite: Hämeenkatu
14 B 26, SF-20500 TURKU
(puh. 921-333 081)

Tilausmaksut:

Ukuli ilmestyy v. 1985 neljästi.
Se sisältyy TLY:n jäsenmaksuun.
Muut maksavat 30 mk postisiirto-
tilille TU 5138 66-3 TLY:n osoit-
teella.

Prenumeration till Norden:

Ukuli utkommer med fyra häften
per år. Betala 30 Fmk per
postgiro TU 5138 66-3 till Sinikka
Jalonen, Kuninkaankartanonkatu 6
as 14, SF-20810 TURKU.

Ilmoitushinnat:

1/1 sivu 300:-
1/2 sivu 180:-
1/4 sivu 125:-

Painopaikka:

Hämeenkyrön Sanomat 1985

Aineiston viimeiset jättöpäivät:

Ukuli I 15.2.
Ukuli II 25.4.
Ukuli III 15.8.
Ukuli IV 1.11.

SISÄLLYS:

Matkalla tuntemattomaan.....	3
Ukuli: 15. vuosikerran sisältö...	4
Tapani Missonen: Lintutalvi 1983—1984 Varsinais-Suomessa.	5
Lennart Saari: Talvella havaitut kahlaajat Varsinais-Suomessa...	15
Kirja tulossa!.....	17
Lennart Saari: Huuhkaja kalastajana.....	18
Tapio Lineri ja Jyrki Normaja: Kevätmuutto 1984 Varsinais- Suomessa.....	19
Jyrki Normaja: Nokkavarpuksen esiintyminen Varsinais-Suomessa	33
Tie parempiin katsauksiin.....	36
Rauno Laine: Raunon referaatti.	39
Raino Pönni: Ukulin suojelu...	41
Ylä-Perä: Tietokilpailu.....	42
Hannu Velmala: Kolmensadan kerho 31.12.1984.....	43
Bongarit liittoutuivat.....	44
Tapani Veistola: Väännä!.....	46
Rauno Laine: TLY:n talvilintukisa 1985.....	47
Haaste II kansalliseen pongaus- kilpailuun Kuusamossa 15.—16.6.1985.....	48
TLY:n osoitemuistio.....	49

Kansikuva: Matti Valta

Matkalla tuntemattomaan

Hassua. Vaikka nyt voin aistia historian siipien havinaa, en tunne oloani mitenkään juhlalliseksi. Päin vastoin. Uuden Ukulin aloittaminen on kuin pitkälle retkelle lähteminen. Hiukan jännittää, hiukan arveluttaa: Maksaakohan tänäkään yritys vaivaansa?

Koska elämä on kuitenkin tavaksi tullut, täytyy yrittää selviytyä jotenkin tästäkin. Ensiksi pitäisi kai todeta tilanne. Yleensä on hyvä tietää missä on. Että tietäisi mistä on tulossa, minne menossa, ja miksi.

Ukulin toimittajuus ei liene keinoimpia kuviteltavia kohtaloita. Tässä maailmassa — huonoimmassa tuntemassamme — voi monella olla enemmän valittamista. Ajatellaan esim. kiljuhanhia ja latinanlehtoreita: sukupuuton partaalla kesken juhlien! Ukulilla menee paremmin kuin ukulilla; tässäpä ollaan historian huipulla!

Ukulin on loistokunnossa. Edellinen päätoimittaja nosti pioneeriaikojen monistelyksän kansallisen tason aikakauslehdiksi. Nykyukuli imee kaksin verroin enemmän asiaa (ja asiattomuuttakin) kuin entinen. Valokuvat elävöittävät lehden ilmettä. Juuri kuvittajana oli edeltäjäni erityisen ansiokas; myös hänen piirroksensa ja vedoksensa maustavat tätäkin koekakkua. Vahdinvaihdossa menetämme nyt monipuolisen taiteilijasielun. Toivokaamme Tuukalle, turkulaisornareiden satusedälle, menestyksekkäitä uusia retkiä!

Mutta katse eteenpäin, kohti tuntematonta! Historikkona en rakasta povaimista enkä kiihkeitä manifesteja. Olemassaolo määrää olemusta; en ole samaa kuin eilen. Miksi sitoisimme Ukulin siivet

etukäteen? Puhukoot pienet teot suuria sanoja enemmän. Olkoon Ukuli jatkossakin avoin, villi ja vapaa!

Joitakin harhaisia unelmia minullakin on jäänteinä inhimillisyydestäni. Toisaalta kansan on saatava palvelijaltaan miehen mitta; lupauksia, joihin hänet hirttää. Erottakaa sääliittä huijarit, jotka eivät lupaa mitään, ja jotka näin pääsevät vetoamaan erehtymättömyyteensä!

Tänä vuonna pitäisi kasvattaa vanhojen tueksi nuorta kirjoittajapolvea tästä harjoitelmasta TLY:n juhlanumeroon. Jos ensi vuoteen selvitään, voidaan tarvittaessa lisätä numeroita tai esittää värikuvia. Ellei levikki nouse toiselle tuhannelle, täytyisi jäsenmaksua tällöin kyllä nostaa. Muistakaamme kuitenkin, että saamme juuri sellaisen Ukulin kuin haluamme! Jos tahtoa on, kaikki muu on vain järjestelyistä kiinni.

Ukulin asema maailman parhaana turkulaisena lintulehtenä vaatii kuitenkin eniten ihmisuhreja: verta, hikeä ja kyyneleitä. Ukulissa on paljon palkaton- ta työtä tarjolla. Tarvitaan ajatuksia ja ideoita, ja miehiä niitä toteuttamaan. Tarvitaan kuvia ja piirroksia; karttoja ja kaavioita. Runoilija ja määritys-guru ovat tässä tasavertaisia humoristin ja tieteilijän kanssa: kaikkia tarvitaan!

Tärkeimmät Ukulin avustajat ovat tietysti kaikki TLY:n jäsenet. Me luomme retkeilemällä juttujen juuren. Me mak- samme ja luemme lehden, sekä haukumme päätoimittajan. Tämä kaikki on arvokasta: jatkakaamme yhteistä projektiamme! Soitelkaa toimeenpanevalle rohkeasti Ukulista, pinnoista, tai ihan muuten vaan!

T.V.

Ukuli 1984: 15. vuosikerran sisältö

Julkaisija: Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry.

Päätoimittaja: Tuukka Pahtamaa
Ukuli ilmestyi vuonna 1984 neljänä numerona.

Sisällysluettelo on laadittu (ensimmäisen) tekijännimen mukaisesti. Tällä kertaa ovat varsinaiset lintujutut (artikkelit, katsaukset ja tiedonannot) ja muut kirjoitukset (pääkirjoituksista uutisiin) erikseen.

Lintujutut (numero/sivu)

GRÖNLUND Jukka & LUNDEN Jouko, Kevätmuutto 1983: 2/6.

HAKALA Jouko, Kaksi vuosikymmentä Kaksikerran talvilintulaskentaa: 1/21.

HAKALA Jouko, TLY:n alueen talvilintulaskentojen tuloksia: 1/7.

KLEMOLA Hannu, Pähkinänakkelivaelus syksyllä 1983: 3/39.

KLEMOLA Hannu, Riuttatiira (Sterna sandvicensis) ensi kertaa Varsinais-Suomessa: 2/44.

KLEMOLA Hannu, Syysmuuttokatsaus 1983: 3/10.

KYLÄNPÄÄ Juha, Härkälintu TLY:n havaintoarkistossa: 4/2.

KYLÄNPÄÄ Juha, Västinkielentaitoinen talitintti Laitilassa: 4/35.

LAINEN Rauno, Kesäkatsaus 1983: 2/18.

LEHTILÄ Kari, Talitiaispopulaatioiden säätely: 3/2.

MULTALA Vesa, Peltolintututkimus Varsinais-Suomessa 1983: 3/28.

MULTALA Vesa, Räystäspääskyt pulassa: 2/42.

NUMMINEN Tapani, ARK:n raportti vuoden 1983 havainnoista: 4/20.

PAHTAMAA Tuukka, Fasaanin syyskuinen poikue: 4/35.

PAHTAMAA Tuukka, Mitä tiedetään lintujen talvikuolleisuudesta Suomessa: 4/6.

PEKKALA Seppo, Petolintujen pesinnästä Varsinais-Suomessa 1983: 3/25.

PIHA Juhana, Kukankeittäjän esiintymisen Varsinais-Suomessa: 2/33.

PIHA Juhana, Luhtakanan esiintyminen Varsinais-Suomessa: 4/27.

SAARI Lennart, Aaslan talvilinnut 2. osa: tammikuu (Summary: Winter birds of Aasla. Part II: January.): 1/36.

SAARIO Jouni, Pensastaskulla menee hyvin: 2/1.

Muut kirjoitukset

LAINEN Rauno & KESKINEN Arje, TLY:n toimintakertomus 1983: 2/46.

Lähikuvassa Rauno Laine; 1/2.

MULTALA Vesa, Aplasta Ukuliin — Suomen paikallislehdet: 2/36.

NIEMI Marja, Tietovisailu lintujen laulusta: 2/32.

Osoiteumistio: 1/61.

(PAHTAMAA Tuukka), Iltasatu, joka voisi olla melkein totta: 3/1.

PAHTAMAA Tuukka, Merenkurkun lintuston öljytuhoseuranta: 4/32.

(PAHTAMAA Tuukka), (Pääkirjoitus ilman otsikkoa): 2/1.

(PAHTAMAA Tuukka), Sulkasato: 1/1.

PAHTAMAA Tuukka, Toimituksen vaihtuessa: 4/1.

PÖNNI Raino, Vuonna 1984: 2/45.

SALONEN Kari & PIHA Juhana, TLY:n lintukatsausten uudistaminen: 1/5.

Kuvitus (0 = kansikuva)

HAKALA Jouko: 3/18; 4/21..

KARLSON Leo: 1/13.

KLEMOLA Hannu: 2/44; 3/39.

LEHTO Henry: 4/24 (2 kpl).

PAHTAMAA Tuukka: 3/15, 17, 35; 4/22, 25.

RYTKÖNEN Seppo: 3/20; 4/12.

VALTA Matti: 1/0, 1, 9, 18, 40, 48, 52; 2/0, 7, 12, 15, 21, 23, 25, 28, 29, 53; 3/0, 14; 4/0, 8, 9, 17.

KATSAUKSIA

Lintutalvi 1983—1984 Varsinais-Suomessa

Tapani Missonen

Tähän katsaukseen on koottu havainnot harvalukuisista ja satunnaisista talvehtiöistä ajanjaksolta 1.12.—15.3. lukuunottamatta ARK:n ja RK:n alaisia lajeja, joista tehdyt havainnot julkaistaan erillisissä harvinaisuuskatsauksissa.

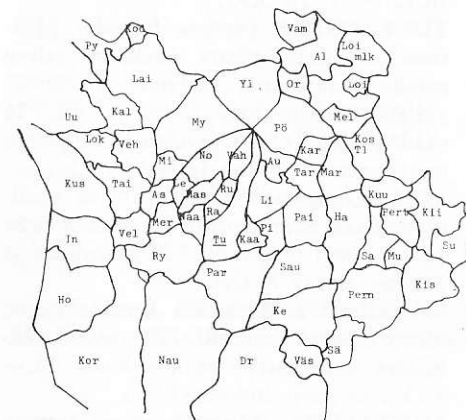
Talvihavaintojaan palautti 36 lintumiestä. Määrä on kymmenkunta vähemmän kuin edellisellä vuonna. Lisäksi on käytettävissä ollut TLY:n arkistokortit, Juron lintuaseman kaavakkeet, Ruissalon ja Rauvolan havaintovihot sekä sieltä täältä muistiinmerkittyjä hajahavaintoja.

Talvihavainnonsa palauttaneiden nimet ja tekstissä käytetyt lyhenteet: Mikko Ahti (MA), Hannu Friman (HF), Heikki

Heikkilä (HH), Erkki Hellman (EH), Jari Helstola (JHe), Petri Kangas (PK), Hannu Klemola (HKl), Kimmo Koponen (KK), Pertti Kuronen (PKu), Juha Kylänpää (JK), Jarmo Laine (JLa), Rauno Laine (RL), Matti Lempiäinen (ML), Tom

Luettelo TLY:n alueen kunnista lyhenteineen:

Alastaro	Al	Muurla	Mu
Askainen	As	Mynämäki	My
Aura	Au	Naantali	Naa
Dragsfjärd	Dr	Nauvo	Nau
Eura	Eu	Nousiainen	No
Halikko	Ha	Oripää	Or
Houtskari	Ho	Paimio	Pai
Iniö	In	Parainen	Par
Kaarina	Kaa	Perniö	Pern
Kalanti	Kal	Pertteli	Pert
Karinainen	Kar	Piikkiö	Pi
Kemiö	Ke	Pyhäranta	Py
Kiikala	Kii	Pöytyä	Pö
Kisko	Kis	Raisio	Ra
Kodisjoki	Kod	Rusko	Ru
Korppoo	Kor	Rymättylä	Ry
Koski TL	Kos	Salo	Sa
Kustavi	Ku	Sauvo	Sau
Kuusjoki	Kuu	Suomusjärvi	Su
Laitila	La	Särkisalo	Sä
Lemu	Le	Taivassalo	Tai
Lieto	Li	Tarvasjoki	Tar
Loimaa	Loi	Turku	Tu
Lokalahti	Lok	Uusikaupunki	Uu
Marttila	Mar	Vahto	Vah
Masku	Mas	Vampula	Vam
Mellilä	Mel	Vehmaa	Veh
Merimasku	Mer	Velkua	Vel
Metsämaa	Met	Västernfjärd	Vä
Mietoinen	Mi	Yläne	Yl

TLY:n havaintojenkeruualue kuntalyhenteineen

ALLIHAHKA (Polysticta stelleri) Juhlapukuisia koiraita tavattiin Utössä seuraavasti: 4.2. 2 yksilöä, 7.2.—7.3. 1, 9.—11.3. 2 ja 12.3. 1 yksilö (AR). Jurmossa tavattiin jp koiras 10.2. (A. Laine, H. Laine). Havainnot muista kuin jp koiraista ARK:n tarkastettavia, joten niistä sitten harvinaisuuskatsauksessa.

HAAHKA (Somateria mollissima) Utössä 25—30 yksilöä läpi talven (AR). Muualta etupäässä yksittäisiä lintuja.

ISOKOSKELO (Mergus merganser) Talven suurimpia kertymiä 4.12. 850 yksilöä Sā Niksaari (PLo), 13.12. 833 Aasla (LS) ja maaliskuun alkupuoliskolla 550 Utö (AR).

UIVELO (Mergus albellus) Yhteensä kahdeksan yksilöä, joista Jurmossa tavattiin kolme. Naantalin Ukko-Pekalla 18.2. lähtien 1n keväeseen (TP,ym).

KYHMYJOUTSEN (Cygnus olor) Suurin päiväsumma 21.1. talvilintulaskennassa 93 vanhaa ja 50 nuorta välillä Nau Prosvik—Borstö (RS).

JOUTSEN (Cygnus cygnus) Todella kateissa. Jurmon ulkopuolella ainoastaan kolme havaintoa. Aaslassa 2.12. 2 vanhaa ja 4 nuorta (LS), 16.12. 2 vanhaa Oriniemi (ML) ja 27.12. 2 vanhaa ja 4 nuorta Par Lillmälö (JHe).

MERIHANHI (Anser anser) Yksi hanhi seikkaili eri puolilla Turkua, pääasiassa Ruissalossa 10—29.12. (H.Laine, J.Kivelä, PR, ym). Lisäksi 15.2. Jurmossa kaksi lintua (O.Vesikko).

KANADANHANHI (Branta canadensis) Vakituksella talvehtimispaikallaan Pern Mathildedalissa enimmillään 23.1. 192 yksilöä (KS). Ruissalossa mm 17.2. 68 hanhea (HKI). Muita tapaamispaikkoja Dr Taalintehdas 28.1. 16 (TM) ja Naantalin Ukko-Pekka 19.2. 22 yksilöä (TP).

VALKOPOSKIHANHI (Branta leucopsis) Kaksi ruotsalaisilla renkailla varustettua lintua Ruissalossa kanadanhanhien seurassa 4.—28.12. (JHe, ym).

Päiväpetolinnut

Myös petolinnut olivat melko mukavasti kuvioissa. Edelliseen talveen verraten

maakotka runsaslukuisempi ja tuulihaukka vähälukuisempi. Muiden määrät suurinpiirtein edellisen talven tasoa.

KOTKA (Aquila chrysaetos) Havaintoja kertyi mukavasti. XII 8 eri yksilöä I 1, II 2 ja IIIA 3. Lähes kaikki havainnot saaristokunnista. Ainoa poikkeus 3.3. Yl Kaukosuolla tavattu nuori kotka (JK, L.Kyläpää).

HIIRIHAUKKA (Buteo buteo) Yhteensä havaintoja 12:sta yksilöstä kuukausittain seuraavasti: XII 6, I 4 ja II 4. Tutuksi turkulaisille tuli Ruissalossa talvensa vietänyt lintu, josta viimeinen havainto tehtiin 19. helmikuuta (JU).

PIEKANA (Buteo lagopus) Hiirihaukkaa harvalukuisempi. Kaikki havainnot: 4.12. 1 Jurmo (A.Puikkonen, P.Saikko), 27.12. 1 Nau Pernäs (JHe) ja 12.1. 1 Ruissalo (JaS).

HIIRIHAUKKALAJI (Buteo sp) Havainnot 27.12. 1 Kor Bonäs ja samana päivänä 1 Nau Pernäs (JHe).

MERIKOTKA (Haliaetus albicilla) Oheen taulukoitu eri merikotkayksilöt kunnittain ja kuukausittain.

	XII	I	II	IIIA
Dragsfjärd	4	3		
Houtskär		3		
Korppoo	3	3	2	
Nauvo		1		
Parainen				1
Pyhäranta			1	
Rymättylä		1		
Särkisalo	1	2	1	1

SINISUOHAUKKA (Circus cyaneus) Ainoa havainto 5.12. saalisteleva naaras Raision Kukonpäässä (RS).

AMPUHAUKKA (Falco columbarius) Eri yksilöitä tavattiin kuukausittain seuraavasti XII 4, I 7, II 3 ja IIIA 2. Havainnoista enin osa Turun ja Salon seuduilta; 'ulko-puolisia' vain 30.12. Aaslassa (LS) ja 17.1. Kemion keskustassa (JLa) tavatut linnut.

TUULIHAUKKA (Falco tinnunculus) Neljä havaintoa. 12.1. Tu Korppolaismäessä 1 (JaS), 3.2. 1n Salo (J.Tittonen), 4.2. 1n Tu Yo-kylä (HM) ja 2.3. 1 Rauvola

(JaS). Viimemainittu havainto saattaa koskea jo muuttomatkalta tullutta lintua.

Kanalinnut, rantakanat ja kahlaajat

Kanalinnuista tulee vuosi vuoden jälkeen niukanlaisesti havaintoja. Niitä ei joko kirjata, ei harrasteta metsäretkeilyä tai kanalinnut ovat todella vähissä Varsinais-Suomessa. Mene ja tiedä. Rantakanoista tavattiin ainoastaan nokikana ja kahlaajista merisirri, joten edellisen talven pikku mukavuudet jäivät puuttumaan.

RIEKKO (Lagopus lagopus) Viime talvien tapaan niukasti havaintoja. Tänä talvena kaksi tapaamista: 26.2. neljän riekon jäljet Yl Savojärvellä (JHe, TN) ja 4.3. yksi Yl Vaskijärvellä (L.Kylänpää).

TEERI (Tetrao tetrix) Suurimmat parvet 29.1. Nou Varvannummi 32 (HH), 27.12. ja 10.1. Lai Särkijärvi 20 (JK) ja 20.2. Kem Mainiemi 20 yksilöä (J.Tittonen). Jurmossa havaittiin talven aikana enimmillään 17 teertä.

METSO (Tetrao urogallus) Havaintoja jälleen niukasti. Ainoastaan kuusi tapaamiskertaa kahdeksasta yksilöstä.

PYY (Tetrastes bonasia) Useimmat havainnot koskivat yksittäisiä lintuja. Suurimmat kerääntymät 26.12. Yl Kuhakuono kuusi (JHe) ja joulukuun aikana enimmillään Aaslassa samoin kuusi pyytä (LS).

PELTOPYY (Perdix perdix) XII 34 yksilöä/4 parvea, I 79/9 II 29/4 ja IIIA 28/6. Lisäksi tavattiin liikenteen uhreina helmikuussa kaksi ja maaliskuun alussa yksi kuollutta peltopyytä.

NOKIKANA (Fulica atra) Suurimmat kertymät: 1.12. Ruissalon puhdistamo 43 yksilöä (JaS) ja 2.12. Aaslassa 61 (LS). Nokikana on ulkosaaristossa harvinaisuus, joten Utössä 11.—20.2. oleskelleesta linnusta maininta paikallaan (AR).

MERISIRRI (Calidris maritima) Tämä Jurmon tyypilaji talvisaikaan näyttäytyi joulukuusta helmikuun puoliväliin lähes

päivittäin. XII enimmillään 21, I 27 ja II 30 sirriä. Viimeinen havainto Jurmossa 16.2. 15:stä sirristä. Lisäksi merisirrejä tavattiin Jurmon naapurisaarelta, Utöstä joulukuussa 1—2 ja tammikuussa 14:een päivään asti yksi yksilö (AR).

Lokit ja ruokkilinnut

Lokit viivyttelivät melko runsaslukuisina meren rannikolla aina tammikuun loppupuolelle saakka, jolloin vesien jäätyminen pakotti suurimman osan hakemaan sapus-kansa eteläisemmiltä vesiltä.

MERILOKKI (Larus marinus) Helmikuun alkupuolella tavattiin Niksaareissa enimmillään 50 yksilöä (PLo).

SELKÄLOKKI (Larus fuscus) 7.2. yksi vanha lintu Jurmossa (RL). Havainto on ARK:n tarkastama ja hyväksymä.

HARMAALOKKI (Larus argentatus) Suurimpia kertymiä: 1.12. 335 yksilöä Aasla (LS) ja 9.1. Aasla (LS).

KALALOKKI (Larus canus) Suurimpia kertymiä: 4.1. 185 yksilöä Turun satama (HKI) ja 14.1. vielä 65 yksilöä samassa paikkaa (HF).

PIKKULOKKI (Larus minutus) Yksi havainto. Turun satamassa 1.12. yksi vanha talvipukuinen lintu (JaS).

NAURULOKKI (Larus ridibundus) Joulutammikuulta useita havaintoja Turun ja Naantalin satamista 1—7 yksilöstä. Viimeinen lintu Turun satamassa nähtiin 14.1. (HF). Utössä naurulokkeja nähtiin joulukuun lopulla enimmillään 25 yksilöä (KT), viimeinen 7.2. (AR).

RUOKKI (Alca torda) Ulkosaaristosta ennen meren jäätymistä muutama havainto: 13.12. kaksi Kus Isokari (JHe), 16.12. samoin kaksi Dr Bengtskär (JHe) ja Utössä 13.1. ja 9.—10.2. yksi sekä 11.—15.2. 2—3 ruokkia (AR). Jurmossa ruokkeja tavattiin helmikuun puolessa välissä neljästi 1—2 yksilöä.

Kyyhkyt, pöllöt, kuningaskalastaja ja tikat

Pöllöt olivat harvinaisimpia lajeja myö-

ten liikenteessä. Paikoin surkea ravintotilanne pakotti monen huuhekajan ja viirupöllön hakemaan elantoansa ihmisasumuksen liepeiltä. Lapinpöllöjen vaellus oli luku sinänsä, josta toisaalla tarkemmin. Tikkojen osalta kummastutti pohjantikan täydellinen puuttuminen talven lajistosta.

UUTUKYYHKY (Columba oenas) Talvikauden havainnot: 10.12. 1 Laitila kk (TLi, KS), Naantalın satamassa XII 3, I 2 ja vielä 11.2. yksi kyyhky (RS, ym), joulukuun loppupuolella yksi Paraisilla (tieto/HKI), 7.1. 2 Mathildedal (HKI) ja 18.2. 1 Raision tehtaat (M.Aho, ym).

TURKINKYYHKY (Streptopelia decaocto) Vakituksilla esiintymisalueillaan Turussa, Raisiossa ja Naantalissa ei enää paljoa sävähdytä. Parhaita kerääntymiä Naa Nuhjala tammikuussa enimmillään 18 (RS), Rai Ristimäki tammikuussa 13 (HKI, ym) ja Turun Piispankatu 8 yksilöä (TM, ym). Turun, Raision ja Naantalın yhteinen talvikanta 60—70 yksilöä. Lisäksi havaintoja Laitilasta (maaliskuun alussa 6), Perttelistä (joulukuussa 8) ja Taivasalosta (tammikuussa 2).

TUNTURIPÖLLÖ (Nyctea scandiaca) Toinen talvisen Jurmon tunnuslintu näyttäytyi kahteen otteeseen joulukuussa sekä kevään kynnyksellä 8.3. (P.Mattson). Lisäksi Utössä tavattiin komea vanha koiras 8.—12.3. (AR).

HIIRIPÖLLÖ (Surnia ulula) Joulukuulta havaintoja neljästä linnusta. Tämän jälkeen vain 18.2. Dr Rosala-Örö (JHe) ja 4.3. Par Attu (J.Normaja).

VARPUSPÖLLÖ (Glaucidium passerinum) Melko mukavasti liikkeellä. Havaintoja tammikuusta lähtien 13 eri yksilöstä. Viikottaiset havainnot taulukossa 3.

VIIRUPÖLLÖ (Strix uralensis) Helmi-kuun lopulla yksi ilmeisesti parempia myyrämaita etsimässä Ruissalon Kuvassa (monet).

SARVIPÖLLÖ (Asio otus) Sekä Jurmossa että Utössä helmikuun aikana 1—4 yksilöä (JHe, AR, ym). Lisäksi yksittäishavainnot 15.1. Tu Uittamolta (H.Leinonen) ja 17.2. Tu Muhkurista (V.Partanen). Maaliskuun alussa kuultiin soidinta jo monella taholla. Lisäksi Asio sp Ry Heinänen 20. ja 26.12. (EH, JU).

	48	49	50	51	52	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sur ulu	1	3	2	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Gla pas	—	—	—	—	—	3	2	3	1	—	1	—	5	4	1
Pic can	3	6	7	3	3	8	8	5	6	2	7	8	9	10	9
Den min	—	—	1	1	2	2	3	3	3	1	2	1	3	3	1
Pic tri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dry mar	8	9	11	6	10	7	3	9	5	7	8	6	8	7	9

Taulukko 3. Viikottaiset havainnot hiiri- ja varpuspölystä sekä tikoista TLY:n alueella talvella 1983/1984.

SUOPÖLLÖ (Asio flammeus) Ainoa havainto Jurmossa 4.12. yksi (A.Puikkonen, P.Saikko).

HELMIPÖLLÖ (Aegollus funerus) Yksi helmari ekysi ulkosaaristoonkin. Utössä 15.—18.12. 1 (AR).

KUNINGASKALASTAJA (Alcedo atthis) Kolme havaintoa: 5.—6.12. Sä Finby (P.Lo, ym), 29.1. Kus Vartsala (HKI, ym) ja helmikuun aikana Naantalın Neste (tieto/A.Karlin).

PIKKUTIKKA (Dendrocopos minor) Havaintoja 14 eri paikalta noin 20 tikasta. Tarkemmin taulukossa 3.

Varpuslinnut

Talvi muistettaneen räkättirastaan talvena. Taulukossa 4 on esitetty yleisimpien varpuslintujen viikottaisia määriä TLY:n alueella.

KIURU (Alauda arvensis) Joulukuulta kolme havaintoa yksittäisestä kiurusta. 7.12. ja 13.12. Tu Yo-kylä (JaS) ja 29.12. Jurmo (JR). Helmikuun alussa yllättänyt lämpöaalto toi ennätyskellisen aikaiset muuttokiurut; 6.2. havaittiin Jurmossa 9 yksilön parvi (RL). Helmikuun aikana kirjattiin vielä pari muutakin muuttajiksi tulkittavaa kiurua.

KORPPI (Corvus corax) Korpeja nähdään yleensä yksittäin tai pareittain. Suuremmat kerääntymät tavataan kaatopaikkojen tai haaskojen liepeiltä. Tämän talven suurimmat kerääntymät: 20.2. 55 yksilöä Kus Laupunen jäällä syömässä turs-

kan raatoja (AS), 2.2. 18 Nau Pärnäinen ja 11.3. 16 haaskalla Pöytyä (HH).

MUSTAVARIS (Corvus frugilegus) Jouluhelmikuun aikana Turussa ja lähiympäristössä ainoastaan 10 havaintoa 7—8 eri yksilöstä. Helmi-maaliskuun vaihteen useat havainnot koskenevat jo muuttajia.

PÄHKINÄHAKKI (Nucifraga caryocatactes) Kaksi havaintoa: Joulukuussa kolme Perniön asema (tieto/HKI) ja 23.1. yksi Halikko kk (P.Oksanen).

HÖMÖTIAINEN (Parus montanus) Harvinaisuus ulkosaaristossa. Jurmossa 24.12. kuitenkin yksi tiainen (J.Grönlund).

PYRSTÖTIAINEN (Aegithalos caudatus) Hävisivät loppupalvea kohti. Talvikuukausien aikana 25 havaintoa yhteensä 236 yksilöstä.

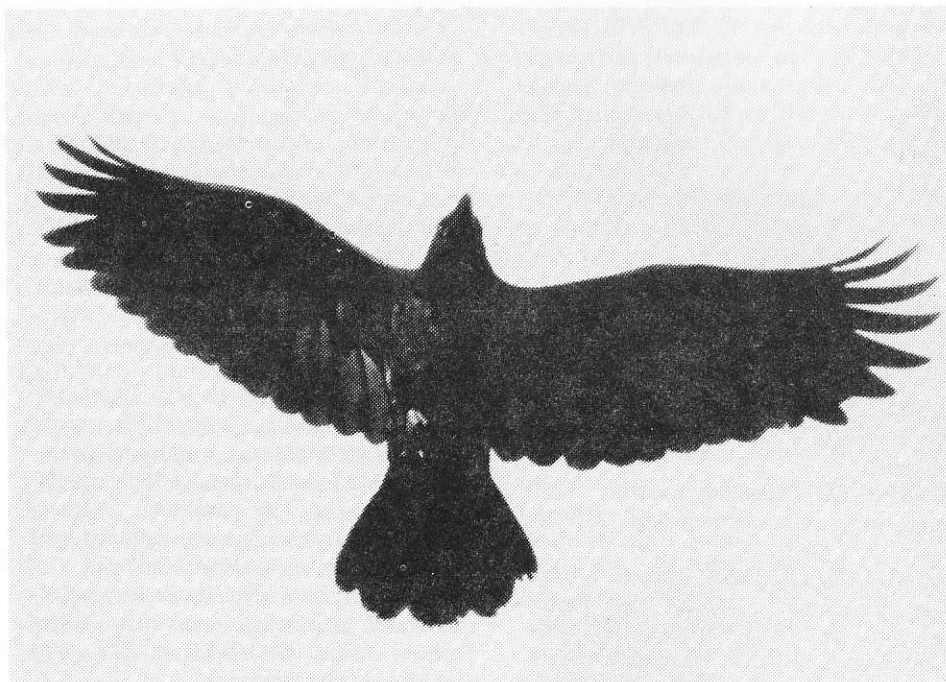
PÄHKINÄNAKKELI (Sitta europaea) Nakkeleita tavattiin 10 paikalla yhteensä 12 yksilöä, joista Laitilassa 4, Turussa 3, Mynämäellä 2 ja Lemussa, Pyhärannassa, Rymättylässä ja Salossa kussakin 1. Useimmat yksilöt oleilivat pitempäänkin ruokintalautoilla. Kuukausittain havainnot jakaantuivat seuraavasti: XII 6, I 4, II 5 ja IIIA 2.

KOSKIKARA (Cinclus cinclus) Kuukausittain seuraavasti: XII 1 havaintopaikka/1 kara, I 7/9, II 6/16 ja IIIA 6/19. Enimmillään maaliskuun alussa 10 karaa Pern Kestriikki (tieto/HKI).

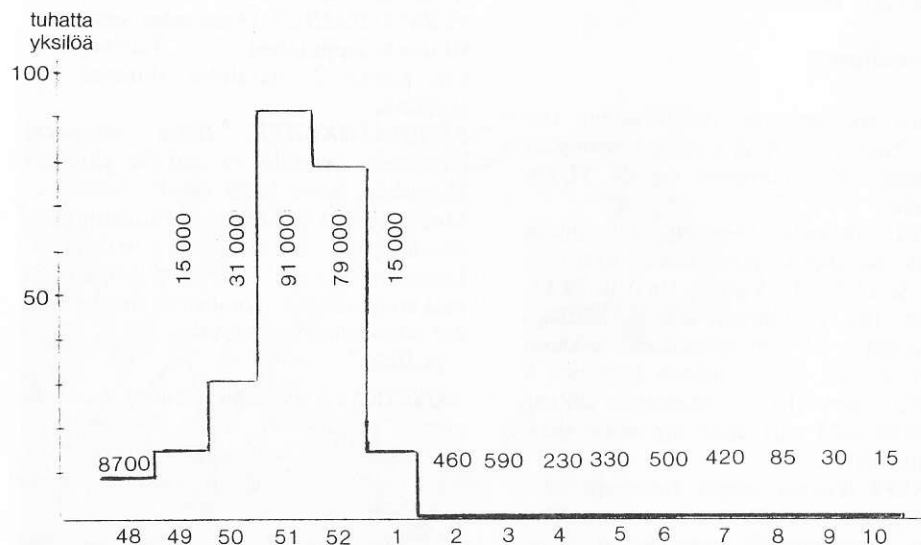
PEUKALOINEN (Troglodytes troglodytes) Maaliskuun alussa yksi Pern Kuusto (JLa). Lintu oleillut paikalla ilmeisesti läpi talven.

Hiiripöllö on arvolaji, jota tullaan katsomaan kauempaakin. Kuva: Jouko Hakala, Patterinhaka 1960—61.

Korppi on köyhän miehen kotka. Kuva: Matti Valta.

Kuva 1. Räkättirastaan viikottaiset määrät TLY:n alueella talvella 1983/1984.

KULORASTAS (*Turdus viscivorus*) Yksi havainto: 15.12. yksi Vä Lammala (JLa).
RÄKÄTTIRASTAS (*Turdus pilaris*) Talven tunnuslintu. Mahtavasta liikehdinnästä esimerkkinä 23.12. Tu Heikkilän kasarmilla 15 000 yksilön parvi ja samana päivänä yhteensä 16 200 rastasta Tu Hirvensalossa (ML) sekä 27.12. 10 000 rastasta liikehtimässä länteen vajaan tunnin aikana Tu Pihlajaniemessä (HKI). Pienenä erikoisuutena täysin albiino yksilö, joka havaittiin 23.12. 8 000 yksilön parvessa Pihlajaniemessä (HKI) ja samana päivänä Hirvensalossa 700 yksilön parveen lyöttäytyneenä (ML). Talven kokonaissummaksi tulee noin 200—250 tuhatta räkättirastasta. Viikottaiset summat kuvassa 1.

LAULURASTAS (*Turdus philomelos*) Kolme havaintoa yksittäisestä linnusta. 1.12.—9.1. Kem Strömman (JLa), 14.12. Naa Kuparivuori (ML) ja 10.2. Aasla (LS).

PUNAKYLKIRASTAS (*Turdus iliacus*) Räkättirastaiden joukosta löytyi runsaasti myös punakylkiä. Joulukuussa 20 havaintoa 33 yksilöstä, tammikuussa kuusi havaintoa yhdeksästä yksilöstä ja vielä yksittäiset linnut 19.2. Tu Tuomiokirkkopuistossa (JaS) ja 25.2. Yo-kylässä (JU).

MUSTARASTAS (*Turdus merula*) Hyvä mustarastastalvi. Havaintoja 180—200 eri yksilöstä, suurin osa tammikuulta. Maaliskuun alkupuolella tavattiin vielä noin 40 yksilöä.

PUNARINTA (*Erithacus rubecula*) Havainnot Strömmalta 11.12. (TN) ja 7.2. (JLa) sekä Utöstä 1.—3.1. (AR).

MUSTAPÄÄKERTTU (*Sylvia atricapilla*) 6.3. lähtien koiras lintu Salo Paukkula (KT).

RAUTIAINEN (*Prunella modularis*) Kolme havaintoa. 7.12. kaksi yksilöä Tu Topinoja (JaS), 11.12. ja 17.1. yksi Tu Korpolaismäki (HKI, JaS) ja 7.1. yksi Dr Kasnäs (JHe, TN).

KIRVISLAJI (*Anthus sp*) 12.12. Jurmossa yksi, tn niittykirvinen (V. Vänskä).

LAPINHARAKKA (*Lanius excubitor*) Havaintoja 37 eri paikalta. Viikottaiset havainnot taulukossa 4.

TILHI (*Bombycilla garrulus*) Loppupalvea kohti tilhimäärät lisääntyivät. Suurin parvi 21.2. Salon Ollikalassa 220 töyhöpäättä (MA).

PIKKUVARPUNEN (*Passer montanus*) Tavattiin kuudella eri taholla. Enimmillään Salon Alhaisi 10 (JR, PS, KT), Salon Ollikkala 7 (JR, PS, KT), Tu Yo-kylä 12 (JU), Tu Pitkämäki 3 (K. Kielo), Kustavin keskusta 3 (JaS, ym) ja Naantalint satama 1 (KS, ym).

NOKKAVARPUNEN (*Coccothraustes coccothraustes*) Halikon Putolassa 22 yksilön suurparvi (PS, ym.). Lisäksi havaintoja 10 eri paikalta 1—2 linnusta. Suurin osa havainnoista vuodenvaihteen tienoilta.

TIKLI (*Carduelis carduelis*) Ainoa suurehko parvi 14.1. Yo-kylässä 28 yksilöä (M. Aho, V. Partanen).

HEMPPO (*Carduelis cannabina*) Ainoa suuri parvi Yo-kylässä joulutammikuussa. Enimmillään parvessa todettiin noin 70 yksilöä 14.1. (M. Aho, V. Partanen).

VUORIHEMPPO (*Carduelis flavirostris*) Yhteensä talven ajalta 23 yksilöä seitsemästä eri paikkaa. Mainittakoon 4.2. 7 yksilöä Tu Vuoksenniska ja 8.1. 5 Naa lilijärven kaatopaikka (HKI, ym.)

TAVIOKUURNA (*Pinicola enucleator*) Kolme havaintoa: 7.12. 2 Lemu Monnoinen (MJS), 7.1. 1 Aasla (LS) ja 25.2. äänihavainto Paimio Oinila (T. Numminen).

KIRJOSIIPIKÄPYLINTU (*Loxia leucopetra*) Yksi havainto. Jurmossa 27.12. kaksi kirjosiipeä (JR, PS, KT).

PAJUSIRKKU (*Emberiza schoeniclus*) Parin hyvän talven jälkeen lähes kateissa. Havaintoja tehtiin yhteensä vain yhdeksästä yksilöstä. Viikottainen jakautuma taulukossa 4.

	48	49	50	51	52	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Aeg cau	30	24	32	16	28	36	27	19	—	—	13	10	—	1	—
Bom gar	—	3	3	20	74	58	36	24	22	43	170	270	890	1360	680
Lan exc	2	9	5	3	8	11	7	3	8	1	3	8	5	4	1
Stu vul	16	48	24	8	32	53	32	33	4	3	3	13	1	2	20
Car car	37	26	7	8	26	30	29	13	4	—	—	2	—	7	7
spi	140	310	155	165	175	490	92	99	52	6	2	94	105	175	175
can	3	55	50	27	100	140	71	21	1	1	—	—	—	2	—
mea	5	41	22	44	44	160	175	250	180	10	25	3	3	3	—
Fri coe	31	73	30	14	21	39	21	45	21	14	24	19	18	27	16
mon	13	18	12	4	9	76	23	75	25	24	8	9	4	14	4
Lox cur	—	8	—	2	1	6	7	2	—	4	3	6	—	8	3
pyt	—	—	—	—	—	—	3	9	—	—	—	—	—	23	4
sp	—	4	2	1	4	16	—	56	—	—	15	18	8	4	—
Emb sch	3	2	1	—	2	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—
Ple niv	2	6	40	4	10	20	1	1	3	7	6	—	—	27	56

Taulukko 4. Eräiden varpuslintujen viikottaiset määrät TLY:n alueella talvella 1983/1984.

Raha poikii Suomalaisessa

TSSP-SIJOITUSTILI 11,5% 6-KK:N TILI 6,0%
2-VUODEN TILI 8,75% KÄYTTÖ-, KARTTUVA-
1-VUODEN TILI 7,5% JA SÄÄSTÖTILIT 4,75%

Tuo raha poikimaan. Tee tuottava sijoitus!
Suomalaisessa.

**SUOMALAINEN
SÄÄSTÖPANKKI**

Talvella havaitut kahlaajat Varsinais-Suomessa

Lennart Saari

Kirjoituksen tarkoituksena on tehdä yhteenveto Varsinais-Suomessa talviaikana havaituista vähälukuisista kahlaajista. Katsauksesta puuttuu merisirri (*Calidris maritima*), joka on jokatalvinen vieras Jurmossa ja ansaitsee perusteellisemmän käsittelyn muussa yhteydessä.

Kahlaajille, merisirriä lukuunottamatta, Suomen talvi on ankea ja ainoastaan hyvin harvat linnut viipyvät meillä joulukuulle asti. Parhaiten alkutalvesta selviävät kurpat. Jänkäkurppa havaitaan pääasiassa rannikolla sulana pysyvien ojien varsilla; taivaanvuohi sekä rannikolla että saaristossa ja lehtokurppa pääasiassa ulkosaaristossa. Jotkut lehtokurppayksilöt viivyttelevät niin pitkään kuin suinkin on mahdollista ja leutoina talvina muutama talvenkärkkyjä saattaa sinnitellä pitkään ulkosaaristossa, joskaan tammikuun lopun jälkeen ei lajista ole tehty havaintoja. Jänkäkurppa ja taivaanvuohi ovat talvehtineet menestyksellä rannikon sulana pysyvien ojien varsilla. Muut tämän katsauksen lajeista (meriharakka, töyhtöhyyppä, liro ja kari-kukko) ovat erittäin harvinaisia talvievailijoita. Yllättävä havainto meriharakasta helmikuun puolivälissä 1983 saattaa koskea talvehtinutta lintua.

Lajikohtaisesta katsauksesta havaitsemme, että leudot alkutalvet 1972/73, 1974/75 ja 1975/76 ovat olleet kahlaajille suotuisia. Tähän kirjoitukseen on sisällytetty kaikki Varsinais-Suomen talvilintukatsauksissa julkaistut havainnot vuosilta 1957/58—1982/83, ts. 26 talven ajalta (ks. Turun Lintumiehet 1964, Lehikoinen 1970, Gustafsson & Peltola 1977, 1978, 1979, 1980, Peltola 1980, Missonen 1981, 1982, 1984). Näitä ha-

vaintoja on täydennetty mm. Jurmon osaksi vielä julkaisemattomilla havainnoilla (Jouni Saario, kirj. ilm.) sekä Aaslan talvilintututkimuksen tuloksilla (Saari 1983, 1984). Yhteenvedossa lajinimen jälkeen ilmoitettu luku on tulkintani yksilöiden vähimmäismääristä tutkimusjakson ajalta.

MERIHARAKKA (*Haematopus ostralegus*)

1. Lajista on tiedossani yksi tätä ennen julkaisematon talvihavainto, tietyvästi ensimmäinen Suomessa. Korppoon Utön ulkopuolella havaittiin troolarista läheltä ohi lentävä yksilö 16.2.1983 (Ari Laakso, suull. ilm.).

TÖYHTÖHYYPÄ (*Vanellus vanellus*) 2. Haartman ym. (1963—72) tuntevat kaksi havaintoa Porista joulukuun alkupuolelta. Varsinais-Suomessa laji on todettu kahdesti:

1976/77 1 Turku, satama ym. 23.12. asti
1979/80 1 Korppoo, Utö 17.—18.1.

JÄNKÄKURPPA (*Lymnocyptes minimus*)

16. Haartman ym. (1963—72) tuntevat talvihavainnot Helsingistä ja Lohjalta. Jänkäkurpan kohdalla lisääntyneellä talviretkeliöllä lienee osuutensa havaintomäärien kasvuun. Laji on teräshermoinen piileskelijä ja saattaa olla merisirrin jälkeen runsaslukuisin talvikahlaaja maakunnassamme. Kolmena talvena talvehtiminen lienee onnistunut. Eniten jänkäkurppia on todettu Turun Rauvolassa. Havainnot keskittyvät 1970-luvun alkupuolen leudoille talville. Kaikki havainnot:

1966/67 1 Turku, Vuoksenniska 22.12.
1972/73 1—5 Turku, Rauvola 31.12.
—13.3., maks. 10.3.

1974/75	1—5	Turku, Rauvola	3.1.—2.3., maks. 3.1.
1975/76	2	Turku, Kårsämäki	13.12.
1976/77	1	Turku, Rauvola	11.12.
1982/83	1	Korppoo, Jurmo	4.—16.12.
1982/83	1	Turku, Ävik	13.3. asti

TAIVAANVUOHI (*Gallinago gallinago*)

21. Haartman ym. (1963—72) eivät maininneet yhtään talvihavaintoa! Varsinais-Suomessa laji kilpailee tasaväkisesti jänkäkurban kanssa hopeatilasta talvikahlaajien kisoissa. Taivaanvuohen parempi havaittavuus vaikuttanee todettuihin yksilömääriin. Kuten jänkäkurbanakin taivaanvuohi oli runsaimmillaan 1970-luvun alkupuolella. Talvehtiminen lienee onnistunut kahdesti. —Rauvolassa 1973/74 ja 1974/75. Kaikki havainnot:

1968/69	1	Turku, Dano	13.1.
1972/73	1	Raisio, Viheriäinen	2.—5.1.
1972/73	1	Turku, Rauvola	8.3.
1974/75	3	Turku, Rauvola	5.1. asti, joista
	1	Turku, Rauvola	27.2. asti
1974/75	1	Korppoo, Jurmo	13.12. eri yksilöitä
1974/75	2	Korppoo, Jurmo	10.1. eri yksilöitä
1974/75	1	Korppoo, Jurmo	26.—27.2. eri yksilöitä
1975/76	1—2	Korppoo, Jurmo	10.12.—9.1., maks. 31.12.—3.1.
1976/77	1 (2?)	Rymättylä, Aasla	21.12.—1.1.
1979/80	1—2	Korppoo, Jurmo	15.12.—17.1., maks. 15.12.
1980/81	1	Korppoo, Utö	5.—17.12.
1980/81	1	Dragsfjärd, Vänö	3.1.
1982/83	1—2	Korppoo, Jurmo	27.12. asti
1982/83	1	Korppoo, Utö	tammi—helmikuun vaihde
1982/83	1	Raisio, tehtaat	12.2.

LEHTOKURPPA (*Scolopax rusticola*) 11.

Haartman ym. (1963—72) mainitsevat neljä havaintoa joulutammikuulta (Tammisaari, Ahvenanmaa, Signilskär ja Jurmo). Varsinais-Suomessa lehtokurppa esiintyy melko säännöllisesti ulkosaaristossa vuodenvaihteen tienoilla. Ylivoimaisesti eniten havaintoja on tehty Jurmossa, muualla ulkosaaristossa tähän aikaan tuskin retkeillään runsaasti. Manteleella ei ole tehty lehtokurppahavaintoja, lähimpänä mannerta lehtokurppa on havaittu Aaslalla. Yhteenvedo havainnoista:

1964/65 1 Korppoo, Jurmo 7.1.
 1967/68 1 Korppoo, Jurmo 5.12.
 1969/70 1 Korppoo, Jurmo 18.—19.12.
 1972/73 1 Korppoo, Utö 5.12.
 1972/73 1 Korppoo, Jurmo 3.1.
 1975/76 1 Korppoo, Jurmo 11.12.
 1977/78 1 Rymättylä, Aasla 27.12.
 1979/80 1 Korppoo, Jurmo 8.12.—28.1.
 1980/81 1 Korppoo, Jurmo 4.—5.1.
 1981/82 1 Korppoo, Jurmo 2.—12.12.
 1982/83 1 Rymättylä, Aasla 15.12.

1964/65	1	Korppoo, Jurmo	7.1.
1967/68	1	Korppoo, Jurmo	5.12.
1969/70	1	Korppoo, Jurmo	18.—19.12.
1972/73	1	Korppoo, Utö	5.12.
1972/73	1	Korppoo, Jurmo	3.1.
1975/76	1	Korppoo, Jurmo	11.12.
1977/78	1	Rymättylä, Aasla	27.12.
1979/80	1	Korppoo, Jurmo	8.12.—28.1.
1980/81	1	Korppoo, Jurmo	4.—5.1.
1981/82	1	Korppoo, Jurmo	2.—12.12.
1982/83	1	Rymättylä, Aasla	15.12.

LIRO (*Tringa glareola*) 1. Suomen tieltävästi ensimmäinen talvihavainto lirosta tehtiin Turun Rauvolassa 28.12.1970. Mikä lienee liroon mennyt kun se lauloi havaintohetkellä?

KARIKUKKO (*Arenaria interpres*) 2. Tieltävästi ainoat talvihavainnot Suomessa on tehty Jurmossa. Ovatko kyseiset linnut tarttuneet merisirriparviin Jäämerellä ja tätä kautta joutuneet Jurmoon? Kaikki havainnot:

1975/76	1	Korppoo, Jurmo	3.1.
1979/80	1	Korppoo, Jurmo	7.12.—1.1.

Summary: Winter observations of waders in Varsinais-Suomi, SW Finland.

Winter observations of all waders in Varsinais-Suomi, except the regular visitor *Calidris maritima*, are summarized for a 26 year period (1957/58—1982/83). All observations of *Haematopus ostralegus*, *Vanellus vanellus*, *Lymnocyptes minimus*, *Gallinago gallinago*, *Scolopax rusticola*, *Tringa glareola* and *Arenaria interpres* are shown. *L. minimus* and *G. gallinago* have managed to overwinter near Turku. *S. rusticola* is most often recorded in the outer archipelago in winter. The winter

observations of *H. ostralegus*, *T. glareola* and *A. interpres* are to my knowledge the only ones in Finland.

Kiitokset Jouni Saariolle Jurmon havaintojen luovuttamisesta käyttööni.

Viitteet:

GUSTAFSSON, E. & PELTOLA, V. 1977: Katsaus TLY:n alueen talvilinnustoon talvina 1968/69—74/75. —Tiedon Antaja 10: 31—77.

GUSTAFSSON, E. & PELTOLA, V. 1978. Katsaus TLY:n alueen talvilinnustoon talvina 1975/76 ja 76/77. —Ukuli 12: 51—65.

GUSTAFSSON, E. & PELTOLA, V. 1979: TLY:N alueen talvilinnusto 1977/78. —Ukuli 1/79: 2—9.

GUSTAFSSON, E. & PELTOLA, V. 1980: Lintutalvi 1978/79. —Ukuli 1/1980: 4—11.

Kirja tulossa!

Historiallinen projekti on hyvässä vauhdissa: Varsinais-Suomen linnut -kirjaa kirjoitetaan parhaillaan!

TLY:n alueen linnuston ja lintuharrastuksen perusteos ilmestyy yhdistyksemme juhluvuonna 1986. Kirjan päätoimittaja on Ukulissa kannuksena ansainnut Antti Karlin. Muut toimituskunnan jäsenet ovat Esa Halsinaho, Rauno Laine, Vesa Multala ja Juha Vuorinen. Yli kymmenpäinen kirjoittajajoukko edustaa niin ammattilaisten kuin harrastajienkin piirejä: tohtorismiesten rinnalla ovat paatuneimmat bongaritkin osallisina yhteisessä yrittämissä.

HAARTMAN, L. von, HILDEN, O., LINKOLA, P., SUOMALAINEN, P. & TENOVUO, R. 1963—72: Pohjolan linnut värikuvin. —1092 ss. Otava, Helsinki.

LEHIKOINEN, E. 1970: Turun seudun talvilinnustosta 1963—1968. —Lintumies 6: 48—51.

MISSONEN, T. 1981: Lintutalvi 80/81. —Ukuli 4/1981: 13—18.

MISSONEN, T. 1982: Lintutalvi 81/82. —Ukuli 4/1982: 27—33.

MISSONEN, T. 1984: Harvalukuiset ja satunnaiset talvehtijat: —Ukuli 1/1984: 12—19.

PELTOLA, V. 1980: Lintutalvi 79/80. —Ukuli 4/1980: 10—16.

SAARI, L. 1983: Aaslan talvilinnut, 1 osa: joulukuu. —Ukuli 3/1983: 24—44.

SAARI, L. 1984: Aaslan talvilinnut, 2. osa: tammikuu. —Ukuli 1/1984: 36—60.

TURUN LINTUMIEHET, 1964. Talvihavaintoja Turun lähistöltä vv. 1957—1963. —Ornis Fennica 41: 60—62.

Alueemme linnuston kirja esittelee ensin biotoopeittain ja sitten kootusti Varsinais-Suomen kommentoituna lajistana. Lintu-asematointia ja rengastus saavat omat lukunsa. Myös TLY — kaikkien turkulaisornareiden ikioma Yhdistys — saa sijansa. Kirjaan tulee lopuksi vielä kuvattu luettelo alueemme lintuja koskeavasta kirjallisuudesta.

Toivokaamme kirjahankkeelle menestystä! Emme kai jää porilaisia ja Satakunnan linnusto -opusta heikommiksi?

T.V.

Huuhkaja kalastajana

Lennart Saari

Retkeillessäni 31.12.1984 Rymättylän Aaslalla sain kuulla, että kalasääskeksi epäilty petolintu oli aamuyöstä tarttunut kynsistään kirjolohenkasvatusaltaan verkkoihin ja hukkunut. Tieto oli hyvin mielenkiintoinen, joskin lajinmääritykseen suhtauduin hieman varauksellisesti. Menin katsomaan lintua ja totesin yllätyksekseni sen huuhkajaksi. Kalastaja Anto Tammisen mukaan lintu oli tarttunut kynsistään tukevasti kiinni lohialtaan verkkoihin (sisäpuolelta!) ja menehtynyt.

Lähetin huuhkajan Turun Yliopiston Eläinmuseoon. Ari Karhilahti preparoi pöllön ja ilmoitti seuraavat tiedot.

Sukupuoli koiras

Ikä ainakin 2 kv, todennäköisesti vanhempi

Paino 2200 g

Pituus 640 mm

Siipi 440 mm

Pyrstö 277 mm

Nilkka 75 mm

Nokka (kallosto) 51.7 mm

Kunto erittäin hyvä, rasva 5 (asteikko 0—5)

Suolen sisältö määrittämätön ("mustaa velliä")

Pöllö on normaalipainoinen, MIKKO-LAN (1983) ilmoittama koiraiden keskipaino Suomessa on 2225 g, ja hyväkuntoinen. Lohiateria ei ilmeisestikään ollut viimeinen hengissäpysymisvaihtoehto. Kaloja esiintyy vähäisissä määrin huuhkajan ravinnossa. Pesimäaikaisessa ravinnossa Virossa, Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa on 17 615 saalisyksilön aineistossa 0.9% kaloja (MIKKOLA 1983).

Aaslan tapaus aiheutti seuraavanlaisia pohdintoja. Huuhkaja oli luultavasti yrittänyt saalistaa kirjolohen kala-altaasta ja vahingossa sotkeutunut verkkoon. Vähemmän todennäköinen vaihtoehto on, että kala-alden viereisellä lankkukäytävällä

oli syötäväksi kelpaavia kalanjätteitä, joita huuhkaja oli lähestynyt väärästä suunnasta. Huuhkaja oli hukkunut aivan lankkukäytävän viereen.

Onko mahdollista, että jotkut huuhkajajämsilöt erikoistuvat lohenpyyntiin? Airismaalla, vain muutama sata metriä edellisestä paikasta, havaittiin n. 9.1.1985 klo 5 aamuyöstä oletettu huuhkaja istumassa lohialtaan viereisellä käytävällä (Mikko Riittonen suull. ilm., joskaan ei omakohmainen havainto). Kyseisessä tapauksessa kalanjätteitä ei ollut saatavilla.

Joidenkin Aaslalla tehtyjen havaintojen perusteella voidaan olettaa, että haaska sisältyy huuhkajan talviravintoon. Aaslalla 16.2.1984 tehty havainto saattaa lisäksi viitata jäällä olevien kalojen hyödyntämiseen. Etelähdellä laskeutui huuhkaja iskukoukun "pälkin" nokkaan klo 13.16. Täältä käsin huuhkaja tarkasteli maailman menoa päätään käännehen korvatup-sut koholla klo 13.38 asti, jolloin se lensi läheiselle laiturille, häipyen metsän pimentoon klo 13.41. Viimeksimainittu istuinpaikka sijaitsi nuottaluoman vieressä.

Huuhkajan talviravinnon näkyvimmat kohteet Aaslalla ovat metsäjänis ja rusakko. Kerran todennäköinen huuhkaja oli tapanut suuren kollikissan jäällä kaukana rannasta. Pienemmistä saalisyksilöistä jää maastoon korkeintaan "märkä läntti", joten suuret saaliskohteet havaitaan maastossa helpommin antaen jossain määrin harhaisen kuvan huuhkajan ravinnonvullinnasta. Mikäli huuhkaja pystyy laajassa mittakaavassa hyödyntämään kalanjätteitä on sen talvinen toimeentulo Rymättylässä turvattu nuottakalastuksen ansiosta. Keväällä muutolta palanneet lokit ja varislinnut kerääntyvät nuotta-apajille ja oletettavasti viimeistään tällöin huuhkaja hyötyy nuottakalastuksesta.

Viite:

MIKKOLA, H. 1983: Owls of Europe. —397 ss. Poyser, Carlton.

Kevätmuutto 1984 Varsinais-Suomessa

Tapio Lineri ja Jyrki Normaja

Verenvaihto kevätkatsauksen tekemisestä toteutui keväällä 1984. Koska menetelytapamme ovat olleet jossain määrin erilaiset kuin edeltäjillämme, on muutama sana paikallaan.

Ensihavaintojen kohdalla olemme yleensä ottaneet vain ensimmäisen. Kuitenkin, jos aikaisia havaintoja on useampia tai laji on saapunut ulkosaaristoon huomattavasti aikaisemmin kuin mantee-reelle, on ilmoitettu useampia havaintoja.

Muuton loppua ei ole ilmoitettu, mikäli se on hankala määrittää, tai ei ole yhtään siihen viittaavaa havaintoa. Muuton kulkua on selvitetty taulukoissa ja kuvioissa, joista ainakin omasta mielestämme saa paremman käsityksen asiasta.

Havaintojaan palautti 49 henkilöä, joka vastaa 10,5 prosenttia yhdistyksen viime keväisestä jäsenmäärästä. Lisäksi olemme käyneet läpi arkistokortit, Jurmon kaa-vakkeet ja Yliopiston pinnalistat, joilta löytyi epäluukuinen määrä havainnoitsijoita. (Sitävästoin mm. Rauvolan havainto-vihko oli kadoksissa).

Havainnoitsijat

Annika Forsten (AF), Hannu Friman (HF); Jouko Hakala (JHa), Mika Hallen (MHa), Markku Harmanen (MaH), Heikki Heikkilä (HH), Martin Helin (MH), Jari Helstola (JH), Ilpo Hämäläinen (IH); Jussi Jauhiainen (JJ); Petri Kangas (PK), Tapio Karvonen (TK), Jorma Kirjonen (JK), Hannu Klemola (HKI), Kimmo Kuusisto (KK), Juha Kylänpää (JKy); Ismo Lahtonen (IL), Jarmo Laine (JL), Rauno Laine (RLa), Henry Lehto (HL), Reko Leino (RL), Soili Leveelahti (SL), Tapio Lineri (TL), Pekka Loivaranta (PL); Juha-Veikko Mikkola (JM), Heikki Minn

(HM), Vesa Multala (VM), Vesa Muuri-nen (VMu); Jyrki Normaja (JN), Kai Norrdahl (KN), Tapani Numminen (TN), Juha Nurmi (JNu), Jukka Nurmi (JuN); Vesa Partanen (VP), Veijo Peltola (VPe), Juha-Pekka Penttilä (J-P); Pekka Rautsala (PR), Ari Rivasto (AR); Markku Saarinen (MSa), Jukka Saario (JS), Kari Salonen (KS), R. Saranto (RS), Mikko Suominen (MS), Asko Suoranta (AS); Jouni Tittonen (JT), Kenneth Tiukka (KT), Kalle Toivonen (KTo); Tapani Veistola (TV), Hannu Virtanen (HV).

Jurmon havainnoista vastasi pääosin Olli Vesikko. Kiitokset kaikille!

Kuntalyhenteet

Katso talvikatsausta tässä numerossa!

Kevään sää

Maaliskuun alussa vallitsi melko lauha ilmavirtaus, jonka aikana lämpötilat pysyttelivät pääasiassa muutaman asteen nollan alapuolella. Kymmenennen päivän tienoilla levisi maahamme kylmempää ilmaa, jonka vaikutuksesta lämpötilat laskevat -10 ja -15 asteen välille. Kutakuinkin samanlaisena sää pysyi aina 25.3. saakka., 26.3. ilma lämpeni nopeasti, ja päivälämpötilat pysyttelivät nollan tienoilla, jopa hieman yläpuolella.

Sama leuto ilmavirtaus jatkui lähes huhtikuun puoliväliin asti nostaen elohopean osoittamaan iltapäivällä +15... +18° lämmintä. Tämä jakso toi alueellemme muutamia ennätysaikaisia muuttajia. 14.4. lämpötila laski +5°: n paikkeille. Sää jatkoi kylmenemistään, ja 17.—22.4. päivän korkeimmat lämpötilat olivat +1 ja +5 asteen välillä. 23.4. lämpötila taas nousi ja pysytteli päivisin +8 ja +13 asteen välillä.

Vapun tienoilla sää jatkoi lämpenemistään. Vapunpäiväkin oli kaunis lämpötilan ollessa noin +15°. 6.5. sää kylmeni jälleen. 13.5. asti pysyttelivät iltapäivälämpötilat +5...+10 asteen välimaastossa. Tämän jälkeen levittäytyi maahamme erittäin kuivaa ja kuumaa ilmaa. Kevään ensimmäiset helteet olivat 17.5, jolloin elohopea kipuri +27 asteeseen. Sää jatkui samanlaisena kesäkuun alkupäiviin asti.

Muuton kulku laji lajilta

Havaintojen lyhenteet:

Eh = ensihavainto

Pm = päämuutto

Vh = viimeinen muuttohavainto

Vesilinnut ja harmaahaikara

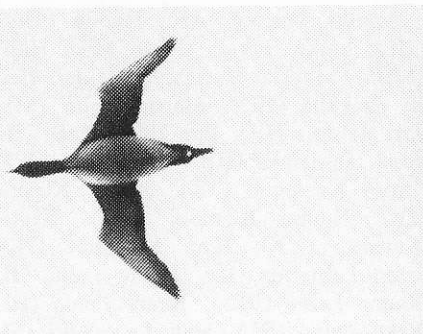
KAARKURI Eh 23.4. 8m Py, Rihtniemi (monet). Kaikkiaan keväällä 1984 nähtiin 70 kaakkuria, paras summa vuosiin. 23.4. lisäksi päästiin vähintään viiden yksilön päiväsummiin Rihtniemessä 28.4. 5m (monet) ja Utössä 29.4. 5m (AR). Toukokuussa Suo, Lahnajärvellä max. 6 yks. (R. Penttinen) . 1.6. Jurmossa 5p, joka oli myös muuton loppu.

KUIKKA Eh. 14.4., jolloin havaittiin kahdella paikalla yhteensä 4 yks. Muuton kulku selviää taulukosta 1.

GAVIA SP. Eh. 8.4. 1m Jurmo. Vh 9.6. Vä, Finsjö 1m (KT, MS). Gavioiden päämuutto kts. taulukko 1.

	G arc	G sp
17.4.		1
18.4.	1	2
20.4.		1
24.4.	4	3
25.4.	6	17
26.4.	1	3
27.4.	2	4
28.4.	8	9
29.4.	16	16
30.4.		7
1.5.	29	
7.5.	2	4
9.5.		7
11.5.	22	159
12.5.		6
13.5.	16	53
14.5.	6	48
15.5.	32	175
16.5.		15
17.5.	1	
18.5.		21
19.5.	1	
21.5.	24	5
22.5.	7	3
23.5.	3	8
26.5.	26	60
27.5.	102	48
29.5.		3
1.6.	35	1

Taulukko 1. Gavia-muuttoa Utössä keväällä 1984 (havainnoitsijat JH, JJ, AR, KS).

Kenestä Varsinais-Suomen arktikan selvittäjä? Tämäkin Gavia on kuvattu Porkkalassa! Kuva: Tuukka Pahtamaa.

SILKKUIKKA Eh 6.4. Kor, Lohm — Nötö 1 (JH), 10.4. Dr, Hiittinen 1 (JL), Pm. 17.4. 122p Ruissalossa (JH, HL) ja 150p Par, Airisto (MHa). Vh 5.6. 2p Utö (AR).

HÄRKÄLINTU Eh 20.4. Pyh, Letto 1p (RS), 21.4. Nau, Sandholm 1 (JK). Pm 30.4. Jurmo 8.

MUSTAKURKKU-UIKKA Eh 19.4. 3 yks./2 hav. Pm. 28.4. 17p Ku, Laupunen (AS).

MERIMETSO Kaikkiaan "phaloja" havaittiin alueellamme noin 1150 yksilöä. Ulkosaariston talvehtimisalueiden ulkopuolelta ensimmäinen havainto Naa, Sata-masta: 1p ainakin 25.—26.3. (JHa, TL, JN). Pm huhtikuun loppupuolella, Py Rihtniemessä esim. 23.4. 114m ja 28.4. 83m (monet). Jurmossa ensimmäiset 9m 5.4., huippuna 23.4. 30p 20m. Muutto jatkui kesäkuun alkupuolelle asti, Jurmossa esim. 1.6. 35p ja 12.6. 3p.

HARMAAHAIKARA. Tämäkin laji ilahdutti runsaudellaan keväisiä stajiajia. Ensimmäinen 1.4. Tu, Rauvolanlahti, josta häipyi seuraavana päivänä (monet). Muut havainnot: 3.4. 1p Ke, Strömman (JL), 5.4. 1m Halikonlahti (KTo, J. Riihimäki, H. Hilke), 6.4. 1m Rauvolanlahti (VP), sama muutama minuuttia myöhemmin Ruissalossa (HH). 7.4. 1m Tu, Satama (monet), 13.4. 1p Paimionlahti (monet), 17.4. 2m Uu, Liesluoto (JKy), 19.4. 2p Paimionlahti (HL, SL, JuN), 21.4. 1m Dr, Kasnäs (JH), 24.4. 1m taas Liesluodossa (JKy) ja Paimionlahdella

(TN). 26.4. Utö 4m (JH), 28.4. 1 Naa, Luonnonmaa (TK), 30.4. 1m Jurmo.

Toukokuultakin miellyttävästi havaintoja: 5.5. 1 Mietoistenlahti (TK), 6.5. 1p Lai, Otajärvi (VMu), 12.5. 1m Raisionlahti (HF), samana päivänä Jurmossa 1. Jurmossa 1 ex myös 13. ja 17.5. Viimeiset 25.5. 1m Le, Monnoinen (MSa) ja 31.5. 1 Le, Oukkolanlahti (E. Tarponen).

Osa havainnoista saattaa koskea samoja lintuja.

KYHMYJOUTSEN Eh. 26.2. 9p Naa, Särkäsalmi: ehkä talvehtineita (JN). 25.3. 11 Jurmo. Pm 28.3. 52p Utö (AR). Vh vaikea määrittää pesivien lintujen takia; muutto jatkui kuitenkin toukokuulle asti.

LAULUJOUTSEN Eh 2m Tu, City (P. Alho) jo 20.3., Utössä 1p 1.4. (AR). Pm: katso taulukko 2. Suurimmat kertymät Mietoistenlahdella, esim. 29.4. 42p (monet). Yli 30 yksilön päästiin myös Uu, Arvassalossa, jossa 20.4. 34p (+3 Cyg sp.). Vh 13.5. 1p Mietoistenlahdella (monet).

VALKOPOSKIHANHI Eh. 14.4. 1 Jurmossa. Suurin päiväsumma 23.4. Naa, Luonnonmaa 4m (TK). Sisämaahavainto: 1p 23.4. tulvajärvellä Laitilassa. 19.5. 2 Ku, Tiivaletto (AS). Viimeinen Jurmossa 4.6.

SEPELHANHI Pm 28.5. jolloin havaittiin alueen eri puolilla noin 3500 yksilöä. Kesäkuun alkupäivinä vielä muutaman sadan yksilön parvia.

Jakson aika	—	2.4.	9.4.	16.4.	23.4.	30.4.	7.5.	14.5.	21.5.	28.5.	
	1.4.	8.4.	15.4.	22.4.	29.4.	6.5.	13.5.	20.5.	27.5.	—	SUMMA
CYG CYG	3	56	114	89	164	5	1	—	—	—	431
ANS ANS	5	26	203	27	68	23	—	—	—	—	352
ANS FAB	—	—	55	260	451	19	5	—	—	—	790
ANS SP.	2	13	108	134	157	14	—	—	—	—	428
ANS/BRA	—	—	11	9	26	—	—	—	—	—	46
BRA BER	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4800	4800
BRA LEU	—	—	2	2	5	—	—	2	—	1	12

Taulukko 2. Joutsenten ja hanhien muutto viikon jaksoissa keväällä 1984.

RISTISORSA Eh 30.3. 2 Utö, mistä myös seuraava 4.4. (AR). Jurmon ensimmäinen 5.4. 1 p. Tästä lähtien siellä päivittäin 2–6 exx huipun ollessa 18p 12.4.

Muut havainnot: 7.4. Utö 1 (JH), 15.4. Py, Rihtniemi 1 (JH, T. Nurmi, P. Laaksonen), 16.4. Halikonlahti 1 (PL), 17.4. Uu, Liesluoto 2m (JKy), 21.4. Dr, Örö 1p (JH, T. Nurmi, P. Laaksonen), 23.4. Ke, Strömman 2 (monet) ja 2p 21.–25.4. Ke, Smedaböle (JL). 23.4. Mynälahti 1 (JHa) ja Py Rihtniemi 1m (JH ym). 27.4.–5.5. Iniön Kolko 1 (E. Tarponen), 28.4. Py, Rihtniemi 2 (HKI ym.) ja Halikonlahti 1 (MS, S. Sällylä). 29.4. Dr, Ekham 2m (JL). 1.5. 2 Paimionlahti (VP) ja 1 Ku, Kaurissalo (JH, S. Kallio). 5.5. 2 Utö (AR), 9.5. 40p Dr, Vänö (AR), 10.5. Mietoistenlahti 2 (E. Tarponen). Viimeiset 2 31.5. Utössä (AR).

HAAPANNA Eh. 31.3. 2 Utö (AR) seuraavat 7.4. Pm 1.5. 250p Mietoistenlahti (JH). Kiertelijöitä riitti kesäkuun alkuun asti.

TAVI Eh 2.4. 1p Sa, Halikonlahti (monet). Pm 30.4. Halkkoaukko — Monnoinen — Oukkola -alueella n. 2050p (MSa). Vh 1.6. 5p Jurmo.

SINISORSA Pm 15.4. 475p Le, tulvapelto (JH).

JOUISORSA Eh 4.4. 1p Ruissalo (RLa). Pm 15.4. 53p Sau, Tapila (TN). Vh 1.6. 7p Jurmo.

HEINÄTAVI Eh 14.4. 1 Pai, Lahti (JH, KS), 15.4. 1p Ke, Strömman (JL, MaH). Pm 30.4. Le, Halkonaukko/Oukkula 5p (MSa).

LAPASORSA Eh 7.4. 1p Jurmo, pm 3.5. 40p Mietoistenlahti (HF). Ulkosaaristossa vielä kesäkuun alussa muutamia.

PUNASOTKA Eh 4.4. 1p Utö (AR) ja 5.4. 3p Ruissalo (monet). Pm 19.4. 300p Halikonlahti (JT). Ilmeisesti pesimättömiä 3.6. Halikonlahdella olleet 105p (KS).

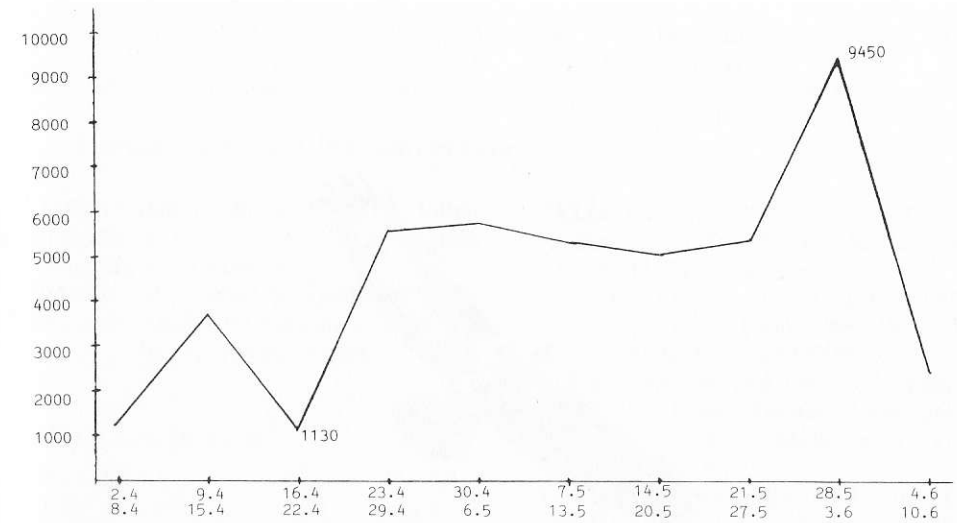
TUKKASOTKA Eh 2.4. 2m Utö (AR), pm. 5.5. 520p Mietoistenlahti (JH). Vh 1.6. 20m Utö (AR).

LAPASOTKA Eh 9.4. 1m Jurmo, pm.

7.4. 8.4. 14.4. 15.4. 19.4. 20.4. 21.4. 22.4. 23.4. 28.4. 29.4.

Pod cri	—	—	—	8	10	30	18	55	10	10	39
Pod aur	—	—	—	—	2	2	2	7	4	17	2
Ana pla	9	—	10	26	16	21	8	26	10	25	31
Ana cre	—	—	—	—	5	11	—	35	—	2	27
Ana que	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Ana pen	—	—	—	—	8	4	13	20	4	3	12
Ana cly	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Ayt mar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1
Ayt ful	—	—	60	80	300	300	185	370	400	175	105
Ayt fer	—	—	1	20	55	68	35	71	20	31	40
Buc cla	2	30	133	158	66	80	60	100	50	37	58
Som mol	—	—	15	45	4	28	19	28	150	36	3
Mer mer	6	15	25	5	2	5	—	4	—	10	13
Mer alb	—	—	4	12	22	24	9	23	13	—	—
Ans ans	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—
Ans/Bra	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cyg olo	12	3	4	5	4	14	4	4	4	8	12
Ful atr	—	9	51	40	50	70	20	37	40	6	36

Taulukko 3. Paikalliset vesilinnut Kustavin Laupusissa keväällä 1984 (Asko Suoranta).

Kuvio 1. Haahkamäärät Jurmossa keväällä 1984 viikon jaksoissa (n=45 250).

12.5. 10m Py, Rihtniemi (JH) ja 13.5. 10m Ku, Laupunen (AS).

HAAHKA Eh 21.3. 4 Utö (AR). Muuton kulku ja pm kts kuvio 1.

ALLIHAHKA 29.4. 1 kuollut jp koiras Utö (monet).

ALLI Eh 6.3. 7p Utö (JJ). Pm 12.5. 4800p 300m Utö (JJ). Viimeisiä kesäkuun alussa monessa paikassa.

MUSTALINTU Eh 13.4. 4m Jurmo. Pm 8.5. 530m Dr, Bentskär (KS). Vh 1.6. 3m Utö (AR, JJ).

PILKKASHIPI Eh 24.3. 1p Utö (AR). Pm: toukokuun alkupuolella laskettiin useissa paikoissa noin 300:n yksilön määrä.

TELKKÄ Eh 29.2. 3p Naa, Ukko-Pekka (HKI). Pm 5.5. 560p Mietoistenlahti (JH). Muutto jatkui kesäkuulle.

UIVELO Eh 1.4. 1 Nau, Pärnainen (JK). Muuton kulku ja huippu kts. taulukko 3. Vh 2.6. 1p Halikonlahti (J-P).

TUKKAKOSKELO Eh 25.3. 1p Jurmo. Pm 237m. 28.4. Py, Rihtniemi (HKI).

ISOKOSKELO Eh 21.2. 3 Tu, Satama (HKI). Pm vapunpäivänä 1555 Mietoistenlahti (JH). Vh 1.6. 20m Utö (AR).

Päiväpetolinnut

Päiväpetomuutolle oli keväällä 1984 ominaista lintujen runsaus, kevään kokonaissumma kohosi peräti 1454 pe-toon. Tarkemmat tiedot taulukossa 4. Seuraavassa erityishuomioita tietyistä lajeista:

MERIKOTKA Merikotkia nähtiin yhteensä 26 yks. Havainnot kunnittain: Dragsfjärd 7; Houtskär 4; Turku 3; Korppoo, Kustavi, Parainen 2; Askainen, Iniö, Kemiö, Nauvo, Sauvo ja Taivassalo 1.

MAAKOTKA 5 yksilöä: 11.3. 1NE Uu, Kukonmäki (P. Alho), 1p maaliskuun lopulla haaskalla Lai, Leinmäessä (T. Saari), 24.3. 1m Kaa, Kuusisto (JuN, SL), 1 keväällä Ku, Kaurissalo (?) ja viimeinen 25.4. 1m My, Raumajärvensuo (JKy). (Lisäksi nähtiin 11.3. Nau, Fagerholmissa (JH) ja 11.4. Tu, Ylioppilaskylässä (?) määrittämätön kotka).

HIIRIHAUKKA Ensimmäinen jo 4.3. 1 Kaa, Hovirinta (JK). Pm huhtikuun alussa jatkuen vaimeampana kuun lop-

Hiirihaukkoja kirjattiin ihan mukavasti. Kiitokset havaintojaan palauttaneille! Kuva: Matti Valta.

Jakso	ennen	5.3.	12.3.	19.3.	26.3.	2.4.	9.4.	16.4.	23.4.	30.4.	7.5.	14.5.	21.5.	28.5.	SUM
Laji	4.3.	11.3.	18.3.	25.3.	1.4.	8.4.	15.4.	22.4.	29.4.	6.5.	13.5.	20.5.	27.5.	eteenp.	MA
BUT BUT	1	1	1	1	5	110	72	60	58	2	2	1	1	1	316
BUT LAG	—	—	—	—	3	1	17	63	117	12	3	—	1	—	217
BUT SP.	—	—	—	1	2	28	36	67	27	2	—	—	—	—	163
PER API	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	8	6	18
ACC GEN	—	—	2	1	6	12	7	3	2	1	—	—	—	—	34
ACC NIS	1	3	4	—	4	42	53	48	111	12	11	2	1	1	293
PAN HAL	—	—	—	—	—	2	18	28	27	5	2	3	1	—	86
CIR AER	—	—	—	—	—	2	3	14	14	8	9	—	1	—	51
CIR CYA	—	—	—	—	—	6	12	17	18	1	—	—	—	—	54
FAL SUB	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	4	8	3	5	28
FAL COL	2	—	2	3	2	20	7	11	11	3	2	2	2	—	67
FAL TIN	—	—	—	1	2	19	6	7	8	3	3	2	—	—	53
Muut	—	—	—	—	—	6	10	13	13	—	—	—	—	—	42
SUMMA	4	4	9	7	24	248	241	332	407	53	41	16	20	16	1422

Taulukko 4. Petomuutto Varsinais-Suomessa keväällä 1984 viikon jaksossa.

puun asti. Viimeiset muuttajat (pesimättömät kierteelijät?) aivan toukokuun lopussa.

PIEKANA Vh Utössä 1p vielä 26.—27.5. (JH).

BUTEO SP. Pm 21.4. Par, Kirjalassa 31m (KN).

KALASÄÄSKI Pm 23.4. 5m, Le, Oukkolanlahti (MSa).

	26.3.	2.4.	9.4.	16.4.	23.4.	30.4.	7.5.	14.5.	21.5.	
	1.4.	8.4.	15.4.	22.4.	29.4.	6.5.	13.5.	20.5.	27.5.	yht.
exx	1	180	752	91	71	5	8	0	43	1151

Taulukko 5. Kevään 1984 kurkimuutto.

AMPUHAUKKA Eh jo 21.2. Tu, Vähä-Heikkilä 1 (HKI). Talvella lajia tosin havaittiin myös Turussa.

MUUT: ryhmä sisältää kaikki määrittämättömät petolinnut lukuunottamatta Buteo sp:tä (jotka omana lukunaan taulukossa).

Nokikana ja kurki

NOKIKANA 31.3. 2yks./2 hav. Pm 17.4. 302 Ruissalossa (JH, HL, A. Laine).

KURKI Kurkimuutto on esitetty taulukossa 5.

Kahlaajat

MERIHARAKKA 2.4. 1 Utö (AR). Pm 7.5. 114m Py, Rihtniemi (VMu). Vh 29.5. 3 Halikonlahdella (KTo).

PIKKUTYLLI Eh jo 5.4, jolloin 2 paikassa yht. 2 exx! Pm 29.4. 4p Tu, Ävik (JN, TL, PK).

TYLLI Eh 30.3. Utö 1 (AR), 31.3. 1 Halikonlahti (KTo). Pm 3.5. 30 Jurmossa. Vh 8.6. 11 Tu, Länsilaituri (JH).

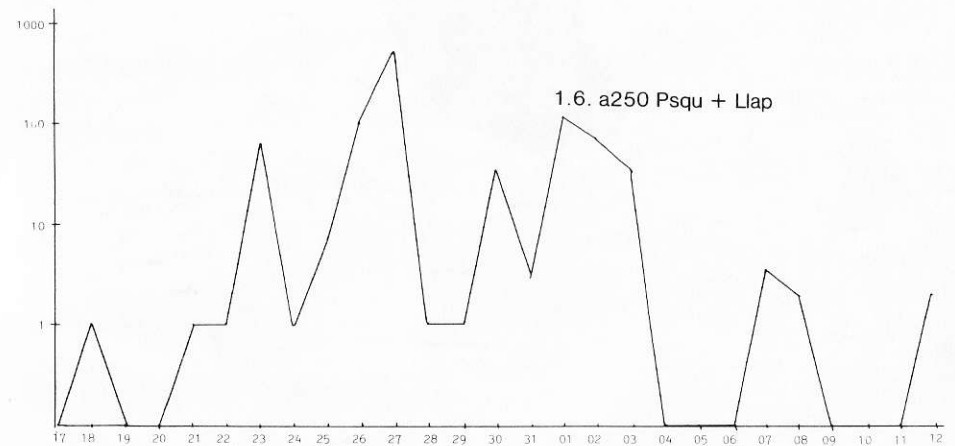
KAPUSTARINTA Eh 3.4. 1 Utö (AR). Pm 11.5. 195p Halikonlahdella (MS, KTo). 8.6. 1p Pai, Lahti (VP).

TUNDRAKURMITSA Muuton kulusta saa hyvän kuvan Jurmon havainnoista (kuvio 2). Suurin päiväsumma 27.5. Utössä 1440m (monet).

TÖYHTÖHYYPÄ Eh 29.3. 1m Utö (AR), 30.3. jo joka paikassa. Pm 5.4. 528m Tu, Slalom (HKI). Vh 4.6. 4 Utö (AR).

ISOSIRRI Halikonlahdella 28.5. 1p ja 1.6. 5p (KTo, MS). Jurmossa 28.5. 4, 31.5. 1 ja 1.6. 3. 1.6. havaittiin Py, Nihtiössä 300m (HV) sekä Utössä 440+220 m (AR, JJ).

PULMUSIRRI 23. ja 27.5. 1 Jurmossa. PIKKUSIRRI Eh 16.5. 1p Tu, Ävik (VP). Jurmon ulkopuolelta vain muutamia yksi-

Kuvio 2. Tundrakurmitsamuutto Jurmossa keväällä 1984 (logaritminen asteikko).

löitä, nekin pääosin Ruissalosta. Jurmossa 19.5.—8.6. yhteensä 6 exx (lisäksi 2 minuta/temminckii).

LAPINSIRRI Eh 5.5. 2 hav./2 yks. Pm 17.5. 15p Tu, Rauvolanlahti (JK). Vh 25.5. 3p Tu, Ruissalo (JN).

KUOVISIRRI 28.5. 1p Jurmo.

MERISIRRI Havaintoja vain Jurmossa: 15.4. 21; 18.4. 1; 20.4. 17; 21.4. 7; 22.4. 9; 23.4. 11; 25.4. 2; 26.4. 3; 27.4. 20; 4.5. 5; 7.5. 4; 11.5. 2 ja vielä 19.5. 3p. Kevään summa 87 exx.

SUOSIRRI Eh 8.—9.4. 1 Jurmossa. Pm 27.5, sekä Jurmossa että Utössä noin 130

(Utössä lähinnä muuttavia, Jurmossa paikallisia).

JÄNKÄSIRRIÄINEN 24.5. Mietoistenlahti 1 (JH), 25.5. Ruissalo 1 (KS, HL), 31.5. Tu, Rauvola 1 hetken paikallisena (JN) sekä 2.6. 4 Raisionlahdella (PK, JN).

SUOKUKKO Eh 1.5. 36 yks./6 hav. Pm 11.5. Mietoistenlahti 95p (HF). Vh 6.6. 2p Halikonlahti (KS).

JÄNKÄKURPPA Eh 15.4. 1p Jurmo, 16.4. 1 Paimionlahti (TN). Vh 5.5. 2p Jurmo.

TAIVAANVUOHI 30.3. 1m Halikonlahti (MS), 31.3. 1p Jurmo. Pm 14.4. 53m

Töyhtöhyppä on varmasti USA:ssa komeampi rari kuin pitkäkoipsisirri Suomessa. Piirros: Tuukka Pahtamaa.

Taulukko 6. Keväällä 1984 Jurmossa havaitut punakuirit.

(X = sekaparvi Llap/Psqu)

10.5.	386	23.5.	—
11.5.	20	24.5.	—
12.5.	3	25.5.	3
13.5.	300	26.5.	—
14.5.	1	27.5.	89
15.5.	—	28.5.	—
16.5.	—	29.5.	1
17.5.	—	30.5.	—
18.5.	—	31.5.	—
19.5.	—	1.6.	X 250
20.5.	—	2.6.	95
21.5.	—	3.6.	1
22.5.	—		

Paimionlahti (IH). Vh 27.5. 1m Ku, Laupunen (AS).

LEHTOKURPPA Eh 30.3. 1 Utö (AR). Pm 11.4. 8p Jurmo.

MUSTAPYRSTÖKUIRI 20.4. 1p Py, Kulju (RS), 22.5. 2m Utö (AR), 23.5. 2 Vä, Galtarby (JL, MaH), 26.5. Sa, Halikonlahti 1p (HKI ym.). Rauvolassa 28.4. (J. Saarnio) ja 3.5. (JH). Loput havainnot Jurmossa, jossa 1 ex 30.4., 2.—3.5., 25.5. ja 27.—29.5.

PUNAKUIRI Eh 28.4. 20p Mietoistenlahti (HKI). Muuton kulku kts. taulukko 6.

KUOVI Eh 9.4. 2m Jurmo, 10.4. 8 yks./2 hav. Pm 19.4. 171p Mietoistenlahti (JH). Vh 12.5. 1m2p Tu, Rauvola (VP).

MUSTAVIKLO Eh 3.5. Utössä (AR) sekä Tu, Rauvolanlahdella (monet). Pm 12.5. 20p Mietoistenlahdella (JH). Vh vaikea määrittää paluumuuttajien takia.

PUNAJALKAVIKLO Eh 13.4. 4 yks./4 hav. Pm 27.5. 70p Jurmo. Vh 6.6. 2p Halikonlahti (KS).

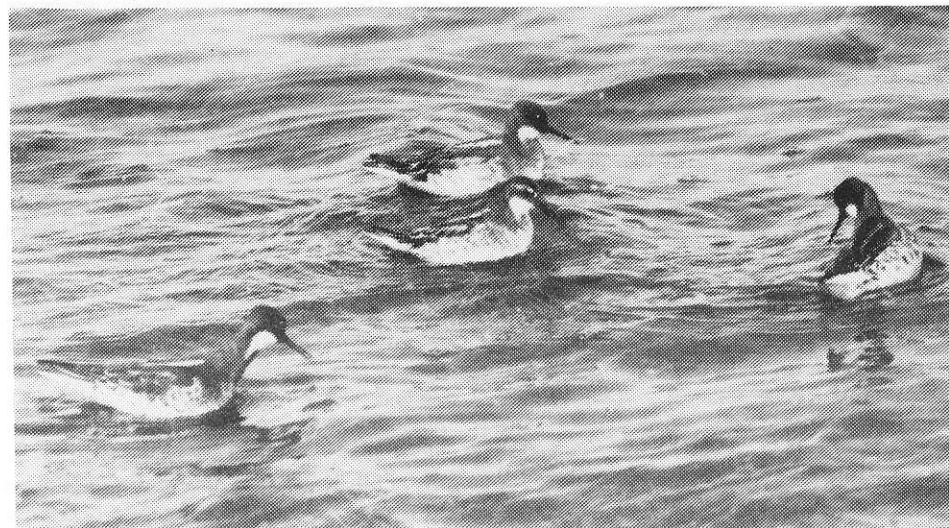
VALKOVIKLO Eh 20.4. 1 Sau, Tapila (MaH). Pm 3.5. 18 Mietoistenlahti (HF). Vh 3.6. 1p Halikonlahdella (KS).

METSÄVIKLO Eh 30.3. 1 Nau, Kirjais (S. Aspelund). Pm 18.4. 11p Ruissalo (JH).

LIRO 23.4. 1p Le, Monnoistenlahti (MSa). Pm 12.5. noin 40 Mietoistenlahti (HH). Vh 6.6. 1p Halikonlahdella (KS).

RANTASIPI Eh jo 10.4. 1 Ruissalossa (J. Kivelä, M. Kulmala, A. Laine), seuraavatkin jo 11.4. Pm 4.5. 5p Tu, Rauvolanlahti (JN, PK, TL).

KARIKUKKO Eh 20.4. Jurmo 1m. Pm 27.—28.5. 35p Jurmo.

Tällaista vesipääskyparvea ei ole nähty vuosiin Varsinais-Suomessa. Kuva: Jouko Hakala, Jurmo, 31.5.1963.

VESIPÄÄSKY Eh 15.5. Mietoinen (J. Saario). Jurmossa 22.5. 2 ja 30.5. sekä 7.6. 1. Halikonlahdella 6.6. 1 (J. Riihimäki, MS) ja 8.6. 2 (J. Riihimäki).

Kihut, lokit ja ruokkilinnut

MERIKIHU Eh 12.4. 2m Jurmo. Pm 16.5. 4p4m Jurmo, vh 1.6. 6m Utö (AR).
PIKKULOKKI Nykyisin melko tavallinen näky toukokuksilla merenlahdilla. Kaikkiaan havaintoja noin 100:sta yksilöstä, joista ensimmäinen 22.4. Halikonlahdella (KTo, J. Nurmi).
NAURULOKKI Eh 30.3. 23 yks./3 hav. Pm 12.4. 1440m, Tu Yo-kylä (HF).
KALALOKKI Eh 30.3. 3p Nau, Vikom (HKI), yleistyi huhtikuun alkupuolella. Pm 23.4. 520m, Py, Rihniemi (VMu).
SELKÄLOKKI Eh 31.3. 1p Tu, Sata-ma — Aurajoki (IL, TL, JNu). Pm 6.4. 42m Airisto (HF). Kts. muuton kulkua myös taulukosta 7. Vh 4.6. 2m Utö (AR).
HARMAALOKKI Eh 28.2. n. 20 Ry — Ho railolossi (JHa). Pm 5.5. Sau, Tapila 60m (VP).
MERILOKKI Eh 27.2. Tu, Satama (J. Saarnio). Muuton kulku kts. taulukosta 7.

Taulukko 7. Lokkien muuttajamääriä keväällä 1984 Kustavin Laupusissa (Asko Suoranta).

	7.4.	8.4.	15.4.	20.4.	21.4.	23.4.	28.4.
Lar mar	11	9	3	—	—	2	4
Lar fus	—	—	15	3	13	7	9
Lar arg	34	42	8	23	17	37	42
Lar can	—	—	9	3	12	39	13
Lar rid	23	47	380	173	46	144	279
Lar sp.	5	14	2	—	—	46	45

RÄYSKÄ Eh. 5.4. 1m Tu, Rauvolanlahti (IH) ja 6.4. 1 Ruissalo (JH). Pm 20.4. Py, Kulju 13p (RS) sekä 5.5. 35p Pyh, Kuivinrauma (lepäileviä vai pesiviä? HL).
KALATIIRA 19.4. 3 yks./2 hav. Pm 60p Raisonlahdella 25.5. (JN).
LAPINTIIRA Eh 23.4. 1 Pyhämaa (?) ja 24.4. 1 Airisto (JH). Pm: 1.6. 100p Jurmo.

MUSTATIIRA Eh 17.5. 1 Raisonlahti (ML).
RUOKKI 11.4. 25m Utö (AR), pm. 19.4. 35m Utö (JJ), 29.4. 40p23m Kor, Lillharun (KS).
RISKILÄ Eh 24.3. 40p Utö (AR), joka samalla oli koko kevään paras summa.

Kyyhkyistä käenpiikaan

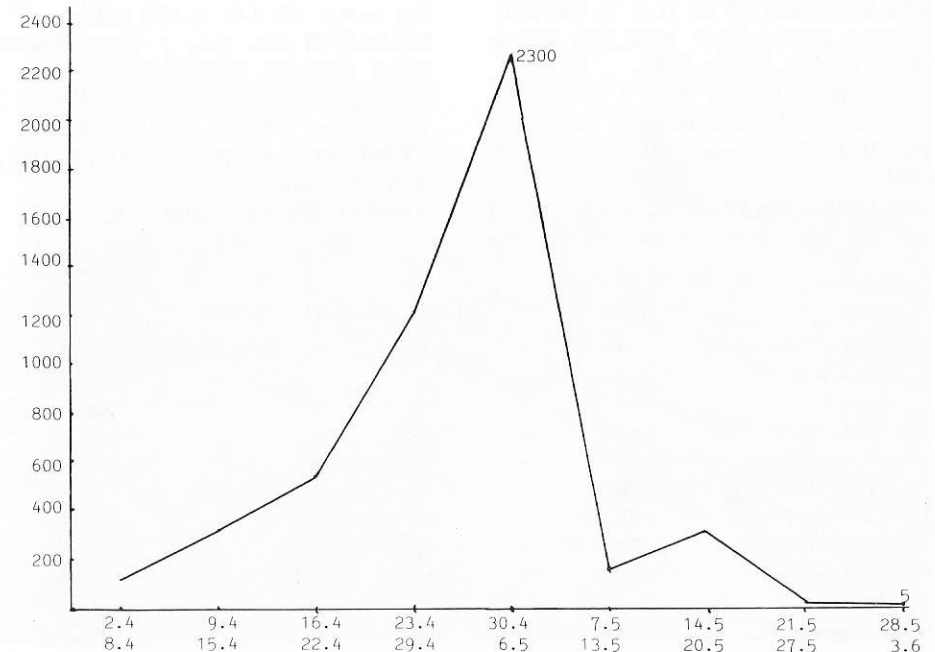
UUTTUKYYHKY Eh 26.2. 1 Lieto (JK). Pm 31.3. Mas, Kallelan ja Mie, Aarlahden välillä 117 exx (HKI), 23.4. 97m Ho, Sövdö (J-P).
SEPELKYYHKY Eh 20.3. 2p Turku (?). Pm 23.4. Ho, Sövdö 200m (J-P) ja 287m Ku, Laupunen (AS). Vh 5.6. 1p Utö (AR).
TURKINKYYHKY Muualta kuin Turun lähikuntien keskuksista havaintoja seuraavasti: Sa, keskusta 13.4. lähtien (KTo, JT). Utö 30.4. 1 (AR, KS), 21.5. 1, 31.5. 1 ja 2.6. 2 (AR). Lisäksi Ke, Vretassa 21.5. 1 ja 25.5. 2 (+ 1 Streptopelia sp. MaH).
TURTURIKYYHKY Eh 11.5. Tu, Ävik 2p (monet).
KÄKI Vapunpäivänä ensimmäinen Jurmossa, jossa parhaimmillaan 4p 16.5.
SARVIPÖLLÖ 17.2. Tu, Ovako 1p (VP), 29.2. 1p Utö (AR). Jurmossa 2p sekä 5.4. että 23.5.
SUOPÖLLÖ Eh 21.3. 1p Utö (AR), 31.3. ilmeinen (siis Asio sp.) Mietoisissa (HKI ym.) Vh 3.6. 1p Utö.
KEHRÄÄJÄ 23.5. 2p ja 24.—25.5. 3p Jurmo.
TERVAPÄÄSKY 11.5. 2p Halikonlahdella (MS), josta myös päämuutto 1600p 28.5. (KTo, MS). Vh 5.6. 10m Utö.
KUNINGASKALASTAJA 6.—9.4. Tu, Multavieru 1p (hyvin suosittu), 23.4. Paimionlahti 1 (HL, JuN, SL). —Pesimäpaikalta havaintoja ilmoitettu 10.5. lähtien.
HARJALINTU 22.4. 1 Ke, Tjuda (maalikko/JL). 5.5. 1p Utö (AR, KS), 21.5. Py, Polttila 1 (VMu). Muut havainnot Jurmosta, jossa 3.5. 1, 4.5. 1—2 ja 5.—8.5. 1. Turusta epämääräinen tieto 12.5. 1.

KÄENPIIKA Eh 18.4. Utö 1 (AR), pm 14.5. 12p Jurmo.

Varpuslinnut

KANGASKIURU Eh 30.3. 1 Utö (AR), pm 7.4. 1p6m Jurmo.
KIURU Jo 6.2. 9p Jurmo, tulivat ulkomereltä (RLa, V. Virtanen). Seuraavat 27.2. 2 Tu, Vuoksenniska (J. Saarnio). Pm 7.4. 600p Paimionlahti (HKI). Vh 26.5. Utö 1m (JH).
TUNTURIKIURU 25.3.—3.4. 1 Lie, Suupohja (monet), sekä 10.4. 1p Dr, Kasnäs (JL).
TÖRMÄPÄÄSKY Eh 4.5. 5p Halikonlahti (MS), pm 26.5. 20p samassa paikassa (HKI). Vh 2.6. 1m Jurmo — Nötö (JH).
HAARAPÄÄSKY Eh jo 15.4. 2p Lai, kk (JKy). Pm 6.5. 120p Halikonlahti (MS). Vh 1.6. 40 exx Utö (AR).
RÄYSTÄSPÄÄSKY 30.4. 1p Utö (KS, AR), 1.5. 1m Jurmo. Pm 6.5. 100p Halikonlahti (MS).

METSÄKIRVINEN Eh 4.4. 1p Jurmo. Pm 2.5. 45 Jurmo. Vh 4.6. 2m Utö (AR).
NIITTYKIRVINEN Eh 30.3. 2 Utö (AR), pm 21.4. 150p Jurmo.
LAPINKIRVINEN Jurmossa 16.5. 1m, 17.5. 1p, 18.5. 1m, 27.5. 1p ja 30.5. 2m.
LUOTOKIRVINEN Eh 6.4. 6 yks./2 hav. Pm 29.4. 8p Jurmo.
KELTAVÄSTÄRÄKKI Eh 18.4. 1p Jurmo, pm 16.5. 128 Jurmo. Vh 9.6. 2m Utö (AR).
VÄSTÄRÄKKI Eh 2.4. 1m Tu, Rauvola (PR). Pm 6.4. 71 Jurmo.
TILHI Muuton alkua vaikea määrittää "syysvaelluksen" ollessa vasta helmikuun loppupuolella. Pitkin kevättä nähtiin kuitenkin silloin tällöin muutama yksilö, kts. taulukko 8.
KOSKIKARA 4.4. 3 Lai, Lukujärvi (E. Mäkinen).
PEUKALOINEN 5.4. 2 Utö (AR), 6.4. 1 Jurmo. Pm 10.4. 3p Jurmo.
RAUTIAINEN Eh 30.3. 1 Utö (AR). Pm 20.4. 50p Jurmo. Vh 2.6. 1p Utö (AR).
PUNARINTA Kts. kuvio 3.

Kuvio 3. Punarintamäärät Jurmossa keväällä 1984 viikon jaksoissa (n=5000).

SATAKIELI Eh 12.5. 1 Ruissalo (AF).
SINIRINTA 4.5. 1 sekä Utössä että Jurmossa. Pm 15.5. 30p Jurmo. Vh 4.6. 1p Utö.
LEPPÄLINTU 23.4. 2 yks./2 hav. Pm 18.5. 120p Jurmo; vh 5.6. 5p Utö (AR).
PENSASTASKU Eh 18.4. 1p Utö (AR). Pm 12.5. Jurmo 45p. Vh 4.6. 1p Utö (AR).
KIVITASKU Eh 7.4. 6 yks./5 hav. Pm 4.5. 60p Jurmo. Vh 1.6. 10p Utö (AR).
SEPELRASTAS Eh 8.4. 1p Jurmo. 16.4. 2 Paimionlahdella (H. Velmala) ja samoihin aikoihin maallikkohavainto Pöytyältä (via TV). 19.4. 1—2 In, Kolko (E. Tarponen), 20.4. 1p Py, Rihtniemi (JH, T. Nurmi, P. Laaksonen). 22.4. 2—3 Jurmo, jossa 23.4. 1p. 24.4. 1p Dr, Hiittinen (JL, S. Lindholm), 6.5. 1m Jurmo, 9.5. 1p Dr, Vänö (KS, AR, P. Laaksonen). 11.—13.5. 1p Jurmo, josta viimeinenkin havainto: 1m 20.5.
MUSTARASTAS Eh 29.2. 1p Utö (AR), pm. 22.4. 80p Utö (JJ), vh 4.6. 1p Utö (AR).
RÄKÄTTIRASTAS Eh 11.3. 1p Utö (JH). Pm 23.4. 335m ja 25.4. 352m Par, Kirjala (KN). Vh 5.6. 2p Utö (AR).
LAULURASTAS Eh 30.3. 1 Utö (AR), 31.3. 1 Tu, Katariinanlaakso (JN, TL). Pm 30.4. 270 Jurmo. Vh 4.6. 2p Utö (AR).
PUNAKYLKIRASTAS 30.3. 11 yks./2 hav. Pm 22.4. 350p Utö (JJ). Vh 2.6. 1m

Ku, Laupunen (AS) ja 4.6. 1p Utö (AR).
KULORASTAS Eh 3.4. 1m Uu, Kamme-la (JKy), 4.4. jo 3 yks./3 hav. Pm. 7.4. Jurmo 25.
RASTAS 25.4. voimakasta muuttoa Par, Kirjalassa 1671m (KN).
RUOKOKERTTUNEN 4.5. 2 yks./2 hav. Vh. 5.6. 1p Utö (AR).
RYTIKERTTUNEN Eh 10.5. 1p Tu, Ikituuri (JH, HL). Vh 4.6. 4 Utö (AR).
KULTARINTA Eh 7.5. 1p Lai, Otajärvi (JKy). Pm 17.5. 15p Jurmo.
KIRJOKERTTU Eh 18.5. 1p Jurmo.
HERNEKERTTU Eh 2.5. 1p Nau, Stortträsket (AS). Pm 17.5. 30p Jurmo. Vh 5.6. 10p Utö (AR).
PENSASKERTTU Eh 6.5. 1 Ruissalo (JN), 9.5. 1 Tu, Katariinanlaakso (J-P). Pm 17.5. 44p Utö (JJ). Vh 5.6. 5p Utö.
LEHTOKERTTU Eh 13.5. 1p Mietoistenlahti (monet). Pm 25.5. 150 Jurmo.
MUSTAPÄÄKERTTU 23.4. 1p Jurmo. Pm 25.5. 40p Jurmo. Vh 3.6. 10p Utö.
IDÄNUUNILINTU Eh 23.5. Jurmo.
SIRITTÄJÄ Eh 2.5. 1p Jurmo, pm 17.5. 40p Jurmo. Vh 3.6. 2p Utö (AR).
TILTALTTI Eh 8.4. 1 My, Honkala (VPe). Pm 14.5. 20p Jurmo.
PAJULINTU Ensimmäiset 3.5. Pm 25.5. 150p Jurmo. Vh 5.6. 1p Utö (AR).
UUNILINTULAJI Pm 17.5. Utö 75 (JJ) ja 30.5. 70p Jurmo.
HIPPIÄINEN Kts. taulukko 8.

HARMAASIEPPO Eh 4.5. 1p Jurmo, pm 20.5. 150p Jurmo. Vh 1.6. 15p Utö (AR).
PIKKUSIEPPO Eh 16.5. Jurmossa 1p.
KIRJOSIEPPO Eh 21.4. 1p Jurmo, pm 18.5. 95p Jurmo. Vh 5.6. 1p Utö (AR).
PYRSTÖTIAINEN Tasaisesti pitkin kevättä parin linnun parvia.
PÄHKINÄNAKKELI Syksyn vaelluksen jälkeen vielä muutamia: Sa, Peittilän kartano 17.3. 1 (monet). 20.3. havaittiin yksi lintu Tu, Rauvolassa (TV) ja Tu, Lausteella (J. Saarnio).
KUHANKEITTÄJÄ Eh 17.5. 1p Jurmo.
PIKKULEPINKÄINEN Eh 15.5. 1p Perniö (J-P). Pm 20.5. 20p Jurmo. Vh 4.6. 5p Utö (AR).
ISOLEPINKÄINEN Eh 11.3. 2 yks./2 hav. Pm 8.4. 3p1m Jurmo. Vh 27.4. 1 Par, Makeavesiallas (JuN, SL, HL).
PÄHKINÄHAKKI Keväthavainnot paikallisista linnuista: 10.4. Nau, Meljärsträsk (S. Aspelund) 2 ja 30.5. Lai, kirkonkylä 1 (JKy).
NAAKKA Eh 29.2. 1p Utö (AR). Pm 4.4. 40m Py, Polttila (VMu). Vh 4.6. 4m Utö (AR).

MUSTAVARIS Eh 24.2. 1 Turku (JK), pm 6.4. 100 Jurmo. Vh 3.6. 1p Utö (AR).
VARIS Eh 4.3. 17p Le, Oukkulanlahti (MSa), 5.3. 2m Tu, Perno (JK). Pm 30.3. 230m Py, Polttila (VMu).
KOTTARAINEN Eh 6.3. n. 40p Turku (JK). Pm 5.4. 189 Jurmo. Vh 1.6. 10p Utö (AR).
PIKKUVARPUNEN Kaikki havainnot: 14.4. 2p Dr, Hiittinen (JH, KS, T. Nurmi, P. Laaksonen). 21.4. 1p Ry, Riainen (J. Wessman). 27.4. Utö 6m2p (JH). 29.4. 1p Mel (KT). 1.5. Utö 1p (KS). 7.5. 1p Dr, Vänö (AR).
PEIPPO Eh 12.3. Tu, Urheilupuisto 1p (AS). Pm 23.4. 1300 Ho, Sövdö (J-P). Vh 1.6. 1p Utö (AR).
JÄRRPEIPPO Eh 14.3. 1p Tu, Vähäheikkilä (J-P). Pm: vapunpäivänä 300 Jurmossa. Vh 6.6. 1p Jurmo.
PEIPPOLAJI Pm 23.4. 1010m, Ku, Laupunen (AS).
VIHERPEIPPO Eh 2.3. 1m Kaa, Sauhuvuori (JK), pm 24.3. 29m Par, Kirjala (KN). Vh 4.6. 1p Utö (AR).

Laji/ Jakso	R REG	L PYT	L SP.	L CUR	B GAR
26.3.—1.4.	1	—	—	—	—
2.4.—8.4.	97	—	—	—	—
9.4.—15.4.	153	3	1	—	—
16.4.—22.4.	110	—	—	—	—
23.4.—29.4.	184	—	6	4	1
30.4.—6.5.	124	—	9	—	3
7.5.—13.5.	102	1	5	5	—
14.5.—20.5.	73	2	20	42	—
21.5.—27.5.	4	2	48	48	—
28.3.—3.6.	—	—	6	397	—
SUMMA	888	8	95	496	4

Taulukko 8. Vaelluslintujen esiintyminen Jurmossa viikon jaksoissa.

Keväisen Jurmon tunnelmaa. Kuva: Tuukka Pahtamaa.

Peippo ei odota puolta kuuta kesään. Kuva: Matti Valta.

TIKLI Eh 17.3. 6m Tu, Rauvola (TV). Pm 9.4. 15m Tu, Slalom (J-P).

VIHERVARPUNEN Eh 26.2. 30m Ruissalo (TN). Ei suurempia huippuja, vh 5.6. 1p Utö (AR).

HEMPPO Eh 30.3. 2p Halikonlahti (MS, KTo, JT). Pm 7.4. Raisionlahti 70p (JN, TL, PK, M. Kulmala). Vh 5.6. 2p Utö (AR).

VUORIHEMPPO 7.4. 1m Tu, Ruissalo (HF).

URPIAINEN Eh 3.3. 2p Tu, Katariinanlaakso (HKI). Pm 7.4. 29 Jurmo. Vh 5.6. 1p Utö (AR).

KÄPYLINNUT Kts. vaelluslintutaulukko. **PUNAVARPUNEN** Eh 14.5. 4p Jurmo. Pm 23.5. 22 Jurmo. Vh 15p Utö (AR).

NOKKAVARPUNEN Eh 23.3. 2p Perniö Latokartano 2p (JL). Ainakin Halikossa 24.3. nähdyt noin 25p olivat talvehtineita lintuja (J. Saarnio). Päämuutto huh-tikuun 20. päivän jälkeen. Suurin päiväsumma 13.5. 3 Jurmossa. Koko kevään yhteissumma noin 60 exx.

LAPINSIRKKU Eh 1.4. 1p Utö (AR), pm peräti 74m Kaa, Sauhuvuori 15.4. Vh 29.5. Jurmon "huippuvenyttelijästä".

PULMUNEN Eh 6.2. 4 Jurmo (RLa, V. Virtanen), seuraavat 27.2. 5 Sau, kk (TN). Pm 2.4. 900p välillä Loimaa—Turku (JK). Vh 30.4. 1m Lai, Otajärvi (JKy).

KELTASIRKKU Eh 7.3. 1m Kaa, Sauhuvuori (JK). Pm 8.4. 46 Jurmo.

PELTOSIRKKU Eh 29.4. 1m Dr, Kasnäs (JK). Pm 23.5. 25 Jurmo. Vh 4.6. 4 Utö (AR).

POHJANSIRKKU Kaikki havainnot: 28.4. Paimionlahti 1p (PK, TL), 4.5. Rauvolanlahti 1p (JN, TL, PK), 12.5. Dr, Söderlångvik 1p (PL, MaH, JL), 13.5. 3 Jurmo. Lisäksi Jurmossa 14.5. 5 "tsik"-sirkkua (Emb rus/pus/aur).

PAJUSIRKKU Eh 18.3. Dr, Dragsvik 1 ehkä talvehtinut (MaH), 29.3. 1 Utö (AR). Pm 14.4. Le, Monnoinen/Oukkula 70p (MSa).

Nokkavarpusen esiintyminen Varsinais-Suomessa

Jyrki Normaja

Aineisto

Olen saanut käyttää aineistona TLY:n lintuhavaintoarkiston tietoja vuosilta 1865—1982. Myöhempien vuosien havainnot ei valitettavasti ole ollut käytössäni. Tämän takia puuttuu aineistosta mm. Halikon suurparvi talvelta 1983—1984, parhaimmillaan yli 20 yksilöä.

Arkistokortteja "nissestä" on palautettu yhteensä 202 kappaletta. Näistä tulkit-sin kahdenkymmenen kahden koskevan samaa lintua. Eri havainnot on siis 180:lla kortilla. Nämä havainnot koskevat kaiken kaikkiaan 228 eri yksilöä.

Havaintojen alueellinen jakautuminen

Nokkavarpunen on havaittu 26 kunnassa TLY:n alueen 58 kunnasta. Eniten yksilöitä on havaittu Turussa (84), Dragsfjärdissä (35) ja Askaisissa (24, taulukko 1.). Havainnot on tehty huomattavasti enemmän rannikkokunnissa kuin sisämaassa (useat havainnot on tehty muutonseurannan yhteydessä). Lieneekö nokkavarpunen todellinen rareiteetti sisämaassa, vai onko kysymyksessä vain lintuharrastuksen painopisteen keskittymisen rannikkokuntiin?

Havaintojen vuosittainen jakautuminen

Havainnot jakautuvat hyvin epätasaisesti. Vuodesta 1966 lähtien laji on tavattu alueellamme vuosittain, ennen vuotta -66 yhteensä vain 29 kertaa. Pisin "nollajakso" on vuosien 1909 ja 1938 välillä, ei yhtään havaintoa. Esiintymisen huippuvuosi oli 1976, jolloin havaittiin yhteensä 28 yksilöä (kuva 1.). Voimakas lisäys

vuosien 1973 ja 1975 välillä on ollut todellinen. Se ei selity pelkästään lintuharrastajamäärien kasvusta.

Havaintojen jakautuminen eri kuukausille

Nokkavarpunen on osittaistalvehtija. Pääosa havainnoista tehdään kuitenkin lajin muuttoaikana, keväällä huhti-touku-kuussa, syksyllä lokakuussa. Vähiten nokkavarpusia tavataan helmikuussa ja heinäkuussa (varsinkin heinäkuussa lienee myös lajin huonolla havaittavuudella osuutta asiaan, lisäksi linturetkillä käyminen on passiivisempaa). Helmikuun vähäinen yksilömäärä saattaa johtua lajin suuresta? talvikuoletisuudesta. Kuva 2.) Kesäkuun suuri luku selittyy pesinnöillä + poikasilla.

Pesintä

Vanhin tunnettu pesintä Varsinais-Suomessa on vuodelta 1889 Taivassalosta, Mutilan tammimetsästä. Laji pesi samassa paikassa myös vuosina 1890—92. Pesintä onnistui ainakin vuonna 1892, muina vuosina jompikumpi emosta ehdittiin ampua ennen poikasten varttumista täysikasvuiseksi.

Myöhemmiltä vuosilta tunnetaan varma pesintä kahdesta eri paikasta, Askaisen Lempisaaresta (Lars v. Haartman) useana vuotena ja Ruissalon keskiosista 1975 (K. Koponen, R. Lumio). Verrattaisa Ruissalon ja Lempisaaren pesintöjä (esimerkkinä vuosi 1966), havaitaan useita yhtäläisyyksiä: molemmissa tapauksissa pesintä on alkanut kesäkuun puolivälin paikkeilla, molemmissa pesissä on ollut

neljä munaa ja molemmissa on havaittu naaras hautomassa.

Parvikoko

Havaintoaineiston perusteella voitaisiin päätellä nokkavarpuksen olevan pesimäajan ulkopuolella normaalisti yksin elävä lintu. Koska kuitenkin havaintoja on myös suuremmista parvista, voitaisiin olettaa yksinään nähtyjen nokkavarpuksen suuren prosenttisen määrän johtuvan vain lajin harvalukuisuudesta.

Havaintobiotooppi

51 kertassa oli tarkempia tietoja linnun olinpaikasta. Näiden perusteella linnut tuntuisivat pitävän lehtipuista, erityisesti ns. jaloista lehtipuista, sekä pihoista ja ruokintalautoista. Tämä ei olekaan hämmästyttävää, nokkavarpuksen on eteläisen lehtimetsävyöhykkeen lintulaji. (Taulukko 3).

Käyttäytyminen

Yleensä varsinkin muuttolennessa yksilö on havaittu äänen — ”Tsiip”, ”Tsiirp”, ”Tsik” — perusteella (äänikuvaukset arkistokorteilta). Laulua on kuultu vain muutaman kerran, esimerkiksi 1975 Ruisalossa pesinnän yhteydessä.

Kiitokset

Kiitokset kaikille havaintojaan ilmoittaneille sekä Tuula Terholle, äidinkielenopettajalleni, joka ystävällisesti tarkasti kieliasun.

Kirjallisuus

v. HAARTMAN; L. 1978: *Ornis Fennica*.

HYTYIÄ, K., KELLOMÄKI, E. & KOISTINEN J. (toimittajat) 1983: *Suomen Lintuatlas*.

SAMMALISTO, L. 1979: *Ornis Fennica*.

Kunta	exx	% kaikista havaituista
Turku	84	36.8
Dragsfjärd	35	15.4
Askainen	24	10.5
Korppoo	11	4.8
Salo	10	4.4
Kaarina	8	3.5
Halikko	6	2.6
Raisio	6	2.6
Rymättylä	6	2.6
Kustavi	5	2.2
Kemiö	4	1.8
Mietoinen	4	1.8
Hiittinen	3	1.3
Kisko	2	0.9
Lieto	2	0.9
Merimasku	2	0.9
Naantali	2	0.9
Parainen	2	0.9
Pöytyä	2	0.9
Sauvo	2	0.9
Taivassalo	2	0.9
Uusikaupunki	2	0.9
Lokalahti	1	0.4
Paimio	1	0.4
Perniö	1	0.4
Särkisalo	1	0.4
	228	99.6

Taulukko 1. Nokkavarpuksen havaintojen jakautuminen kunnittain Varsinais-Suomessa.

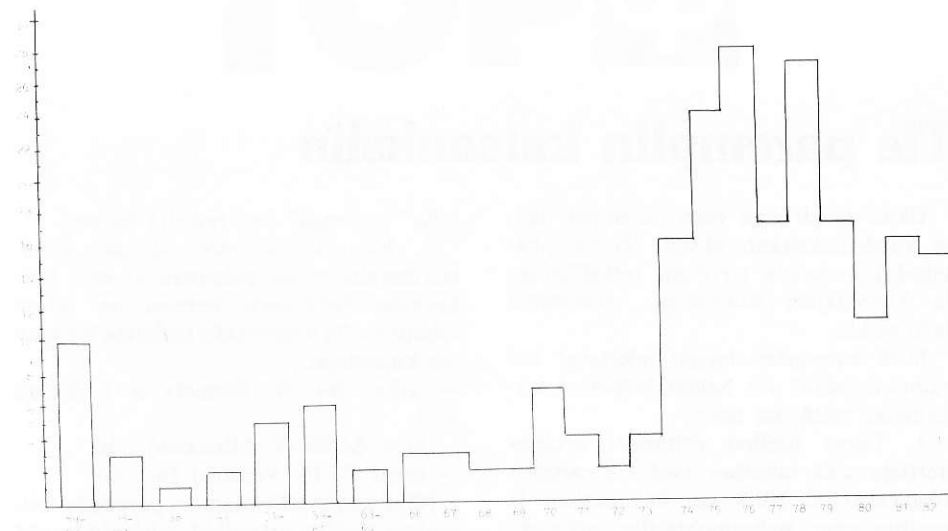
Parvikoko	Havaittua parvea	%-osuus
1	146	80.2
2	30	16.5
3	3	1.6
4	2	1.1
5	1	0.5
	182	99.9

Keskimääräinen parvikoko $\bar{x} = 1.25$

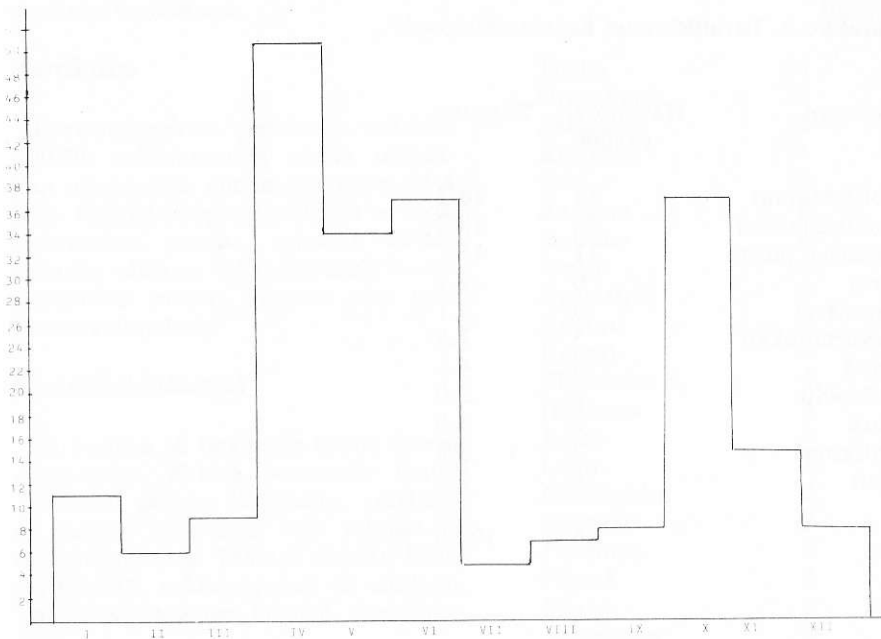
Taulukko 2. Nokkavarpuksen parvikoko

Taulukko 3. Tavallisimmat havaintobiotoopit

Biotooppi	Havaittua yksilöä	%-osuus
Jalot lehtipuut	12	18.2
Ruokintalaudat	12	18.2
Puutarha/puisto	11	16.7
Koivu	6	9.1
Sekametsä	6	9.1
Rikkaruonikko	5	7.6
Leppä	3	4.5
Sänkielto	2	3.0
Kuusi	2	3.0
Lehtikuusi	2	3.0
Muut	5	7.6
	66	100.0

Kuvio 1. Nokkavarpuksen vuosittainen jakauma 1889–1982 (vuosien 1865–88 havainnot poistettu epämääräisinä); n = 227

Kuvio 2. Varsinais-Suomessa havaittujen nokkavarpusten kuukausijakautuma (n = 228).

MINULLE PARAS PANKKI.

TOP ϕ

Tie parempiin katsauksiin

Ukuli pyrkii aina vaan parempiin laji- ja vuodenaikaiskatsauksiin. Tason pitämiseksi korkeana tarvitaan retkeilijöiden ja kirjoittajien saumatonta yhteistyötä jatkossakin.

Mitä katsausten tekijät odottavat havainnoitsijoilta? Jos haluat helpottaa kirjoittajien työtä, tee näin:

1. Varaa itsellesi riittävästi arkistokortteja sekä muutto-, kesä- ja rarireetikaavakkeita! Niitä saa kokouksissa ja postitse esim. puheenjohtajalta, arkistonhoitajalta ja LYL-aluevastaavalta.

2. Pidä havaintosi reaaliajassa! Kir-

joita "kupongit" heti retkeltä tultuasi.

3. Palauta havaintosi ajoissa! Esim. talvihavainnot voi palauttaa jo nyt. Katsauksiin ehtiäkseen tietojen on oltava toimituksella viimeistään (suluissa katsausten kirjoittajat):

— syksy -84 (H. Klemola & J. Komi) 15.7.

— talvi -84/85 (T. Missonen) 1.10.

— kevät -85 (S. Veistola) 15.1.-86

Näin toimimalla saamme parempia katsauksia, joihin on entistä mielekkäämpää lähettää havaintojaan julkaistavaksi.

T.V.

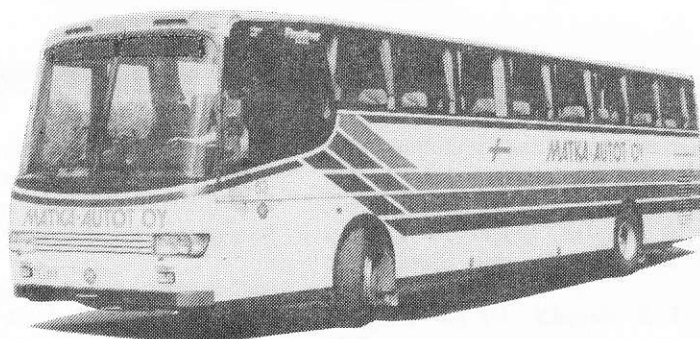

MATKUSTAT YKKÖSLUOKASSA.

Toiveittesi pohjalta suunnittelemme ryhmällesi onnistuneen bussimatkan ja halutessasi toimitamme matkajärjestelyt puolestasi (hotelli- ja matkalippuvaraukset, ruokailut ym.)

Käytettävissäsi ovat uudet korkeatasoisesti varustetut turistibussimme (mm. ilmastointi, video, NMT-puhelimet) ja kielitaitoiset kuljettajamme.

Pyydä tarjoustamme.

MATKA-AUTOT OY

Vanhatie 6, 20110 TURKU 11 - Puh. (921) 330 400, 330 430

VARIA TALIA

Lukijoiden leikkilaatikko

Raunon referaatti

Aloitin tässä numerossa TLY:n kokouksissa pidettyjen esitelmien referoinnin. Kokemus on nimittäin osoittanut että tuskin kukaan muistaa kuukauden päästä mitään viime kokouksessa pidetystä esitelmästä, oli tämä sitten miten mielenkiintoinen tahansa. Tarkoitus on tarjota esitelmän perusteet myös niille, jotka syystä tai toisesta eivät ko. kokoukseen päässeet. Esitelmäsiijän omaa persoonallisuutta tai mahdollisia kielellisiä hienouksia en tässä pysty tarjoamaan kuin nimeksi, mutta toivottavasti itse asia tulee selväksi. Kaikista mahdollisista virheellisyyksistä vastaan henkilökohtaisesti itse.

Rauno Laine

Suomen Lintutornit

Lyhennelmä TLY:n kokouksessa 4.2.1985 pidetystä esitelmästä, esitelmäsiijänä toimittaja **Pekka Mollanen**.

Lintutorneja alkoi ilmestyä Englantiin jo 1800-luvun lopulla. Suomen ensimmäinen lintutorni ilmestyi Porvoon Ruskikselle vuonna 1969. Tämän jälkeen seurasi Virolahden lintutorni. Syynä sen rakentamiseen oli se että Virolahdella suuret linturetkelijäjoukot aiheuttivat vuosittain häiriöitä paikallisille asukkaille, ennenkaikkea alueella sijaitsevalle vanhainkodille, parhaimpina aikoina saattoi vanhainkodin pihassa olla 200 autoa ja myös talon WC:t olivat ahkerassa käytössä. Tämä aiheutti toistuvia valituksia. Tilanne johti siihen että tällä kohdalla sijaitsevan rajavyöhykkeen laajentaminen katsottiin aiheelliseksi, mutta samalla todettiin että ko. oleva vanhusten talo olisi

myös jäänyt rajavyöhykkeen laajennuksen sisään. Oli löydettävä toinen ratkaisu. Kunnalta löytyi riittävästi rahaa lintutornin rakentamiseen. Virolahden lintutornin yhteyteen rakennettiin myös parkkipaikka ja leirintäalue. Järjestely on toiminut hyvin, vanhuksille ei enää aiheudu haittaa, koska retkeily voidaan kanavoida tornille. Virolahti on tullut tunnetuksi eritoten pikkujoutsenten levähdyspaikkana, näitä voi hyvin tarkkailla tornista.

Suomessa on tällä hetkellä 40 lintutornia, tarvetta olisi 250:een. Lisäksi on joukko ns. tutkimustorneja, jotka eivät ole lintumiesten käytössä.

Lisäksi on olemassa ns. luontotorneja, jotka Metsähallitus on keksinyt. Ne muistuttavat lintutorneja, mutta silloin kun niissä vierailee maallikkoja, jotka eivät ymmärrä linnuista mitään, niitä voidaan kutsua luontotorneiksi. Ollessaan ornitologien käytössä voitaneen käyttää nimitystä lintutorni. Tällainen on rakennettu mm. Seitsemisen harjulle. Edellytyksenä on lisäksi se että ko. tornin rakentamiseen on osallistunut valtio tai kunta.

Lisäksi on tietenkin olemassa näkötorneja, jotka vastaavat lähinnä nimitystä luontotorni. Tällainen on mm. Närpiössä, joka on uudelleenrakennettu kotiseutuyhdistyksen ja metsästysseuran toimesta vanhan tornin luhistuttua. 1970-luvun lopulla alkoi ilmestyä yhä useampia lintutorneja, mm. 1976 Kesonsuolle ja Parikkalan Siikalahdelle.

Edellytyksenä hyvälle lintutornille on se että lintuja voi seurata häiriintymättömästi maastoa korkeammalta ja näkyvyys on laaja. Retkeily kohdistuu yhteen

paikkaan. Usein lintutornille johtaa pitkospuut tai laudat, joten luonnon kuluminen jää vähiin. Tunnetuimpia Suomen lintutorneja ovat mm.

PORVOON RUSKIS: Maallikoilla on oikeus nousta vain ensimmäiselle tasan-teelle, lintumiehet voivat mennä koppiin, josta on hyvä etäisyys, peräti 180°:n sektorissa. Tornin on rakennuttanut Porvoon luonnontieteellinen museo.

PARIKKALAN SIKALAHTI: Alueella vierailee vuosittain noin 10 000 turistia, tämä johti aikoinaan tornin rakennuttamiseen. Saari jossa torni sijaitsee saatiin ostaa paikalliselta maanviljelijältä. Tornin huono puoli on se että siinä ei ole sadekatosta.

VIROLAHTI: Tornia voitaisiin kutsua lähinnä tekeleeksi. Rajavyöhyke kulkee keskeltä tornin edessä olevaa lahtea. Hyvinä puolina mm. se että tornin vieressä on postilaatikko ja kunnallinen jätehuoltosysteemi.

HANKO, SVANVIK: Lapsellisen näköinen ja matala, kuitenkin tornin arvoa nostaa se että sijaitsee kuuluisassa joutsenpaikassa.

HELSINKI, LAAJALAHTI: Kopio Svanvikin tornista, torniin liittyy luontopolku. Tornin on vihkinnyt itse ympäristöministeri Ahde, josta muistona laatta tornin seinässä

HELSINKI, VIKKI: 2-kerroksinen, valmistunut 1983. Kyseessä on kallis ratkaisu, jota on käytetty myös Kuusamoon rakennetussa tornissa. Toiselta puolelta torni on latteannäköinen.

LAHTI, KILPIÖLAHTI: Vaatimaton, olisi ollut varaa kalliimpaankin ratkaisuun, mutta toteutettiin piirrosten mukaan. Paikka on hyvä. Valmistunut 1984.

JALASJÄRVI, PONSJÄRVI: Rakennettu vuonna 1980. Rakennettiin alunperin tutkimustorniksi keskelle korpea, jossa ei ollut vettä lähimainkaan. Niinpä päätettiin tehdä tornin eteen tekojärvi, ja se tehtiin. Hintaa hankkeelle kertyi 200 000 mk. Seurauksena oli se, että parin vuoden kuluessa järvi muuttui pelkäksi suoksi, koska järven pohjaan jäänyt "patja" on noussut ylös. Se on ehkä poistettava räjäyttämällä... Kyseisessä tapauksessa rahat ovat sananmukaisesti uponneet suohon.

TURKU, RUISSALO: Krottilanlahden rannalla. Esitelmöitsijän käydessä paikalla toukokuun lopulla torni vielä kesken-eräinen, työmiehistä ei jälkeäkään. Kaikki mitä löytyi oli tornin alla keskikaljaa naukkaileva kaksikko, joka kielsi olevansa missään tekemisissä tornin kanssa. Tornista on erittäin huono näkyvyys.

AHVENANMAA, HERRÖN NIEMI: Maakuntahallituksen rakentama rumilus. Miksi on tehty näin korkeaksi, olisi ollut ajateltava myös maisemallista arvoa.

MÄNTSÄLÄ, KOLOJÄRVI: Tornin on hajoitettu jo kaksi kertaa mutta rakennettu uudelleen. Tornin juuressa on suosittu juopottelupaikka, joka on häirinyt tornin käyttöä.

FORSSA, KOIJÄRVI: Rakennettu toiminnan aikana. Sijaitsee nykyään rauhoitusalueella, joten on syytä ottaa yhteys Antero Vuoreen tai hankittava virallinen lupa jos aikoo tornilla vierailla.

HATTELMANJÄRVI: Luonnonsuojeluyhdistyksen ja Hämeenlinnan kaupunkin rakentama, hyvä esimerkki kunnallisesta tornista. On tukeva, siihen mahtuu, siinä on pöytä ja sadekatos.

Suomen pohjoisin ja samalla maailman pohjoisin lintutorni sijaitsee **KUUSAMON**

TORANKIJÄRVELLÄ. Tämänkin tornin vihki viime kesänä ympäristöministeri Ahde. Tornin lähellä sijaitsee tunnettu pikkulokki-yhdyskunta.

VALKEAKOSKELLA sijaitsevaa, paikallisten lintuharrastajien rakentamaa tornia voi hyvällä syyllä kutsua "tappotorniksi". Torni on tehty halkaistusta nosturin palkista ja se on valettu betoniin. Torni on erittäin korkea ja sinne johtavat hyvin kapeat portaat. Tässä tapauksessa riittäisi puolet matalampi torni. Tässä kohden on huomattava se että viranomaisilla on oikeus sulkea torni, mikäli se katsotaan vaaralliseksi tai onnettomuuksia tapahtuu. Valkeakoskelaiset ovat toki

Ukulinsuojelu

Raino Pönni

Eräät syksyn 1984 tapahtumat antavat aiheen kysyä Ukulin uudelta päätoimittajalta, että

1. Julkaistaanko Ukulissa 1985 mitään mielipiteenilmauksia vai tuleeko tyytyä vuoden 1984 kirjoituskilvan aiheisiin?
2. Julkaistaanko sellaisia kirjoituksia, joissa kirjoittaja on toista mieltä kuin päätoimittaja?
3. Onko joku tylsilaji kielletty Ukulin arvokkuuden säilyttämiseksi (runomitta, satiiri, pakina, balladi, jännäri)?

Näihin selkeisiin viestinnän peruskysymyksiin lienee helppoa antaa selkeät vastaukset. Lisäksi saattaisi Ukulin tehtävien laajempikin arviointi olla paikallaan, koskapa vuonna 1984 jäsenistön ja toimituksen välillä on ollut asiassa terävää erimielisyyttä.

Raino Pönni

Ja toimitus vastaa: Peruskysymysten pohdiskelu on aina paikallaan. Ukulin tapauksessa ei kuitenkaan voitane omaa

ratkaisheet pulman sillä että tornin viereen on kiinnitetty kyltti joka kertoo torniin menon riskeistä. Kaikenlaisaksi alueelle on ilmestynyt toinen samanlainen. Nyttömin on saatu lupauksia myös turvallisuusmallista.

Lisäksi on olemassa vielä muitakin torneja mm. peuran- ja hirvenmetsästyslavoja. Kummastusta herätti Kytäjän kartanon maille ilmestynyt omalaatuinen torni keskellä peltoa. Torni paljastui saksalaisturistien hirvenampumatorniksi, josta he saavat kartanon hirviä ammuskelilla.

R.L.

itsevaarinottoon keskittyy munkkikuntaa perustaa, koskapa käytännön toimitustilanne ei juuri anna mahdollisuuksia muodostaa omaehtoista toimintafilosofiaa. Toisin sanoen: kirjoitusten tarjonnan pysytellessä suunnilleen kysynnän suuruusena ei mitään linjaa voida vetää. Kaikki painetaan, ellei tässä niin seuraavassa numerossa sitten. Te juhlitte — mä pakkaan!

Tällainen tilanne on tietenkin toimituksen kannalta hieman ongelmallinen. Monen mielestä ei harrastelijalehdessä voida edellyttää aineistolta minkäänlaista tasoa. Jo se, että joku on viitsinyt jotain kirjoittaa, on kuulemma saavutus sinänsä. Voi olla: viimeiseen kirjoituskilpailuunhan ei kukaan viitsinyt riviäkään kirjoittaa, vaikka tarjolla oli maineen ja kunnian lisäksi kosolti hyvin helppoa rahaa.

Ukuli ei maksa penniäkään kennellekään! Kaikki toiminta on lukijoiden harteilla — hehän tämän toiminnan maksavatkin. Kirjoittakootkin siis! Jos eivät kirjoita, kirjoittaa toimittaja. Kun kirjoitukset loppuvat, alkaa pitkä ja surullinen jatkonovelli: "Kuinka talista on toimittava

lehteä, johon kukaan ei kirjoita". Toimittaja on täysin TLY:n jäsenistön armoilla. Mutta toisaalta lukijat saavat syyttää itseään, jos eivät itse itseään Ukulin kirjoituksina miellyttä.

On aika ironista, että tällainen anarkistinen tilanne on samalla sananvapauden varmin turva. Koska jokainen Ukulin numero on tavallaan paperilapuille ulostunut satunnaisotos TLY:n jäsenistön todellisuudesta, jokainen Ukuli määrittelee itse itsensä jälkikäteen. Ukulin linjan voi löytää vasta historiantutkija, ammatti-laisjäälkiviivas. Etukäteen ei toimitus halua Ukulin siipiä sitoa, lentäköön se villinä ja

Tietokilpailu

Ylä-Perä

Tässä kaikille Nasse-sedän ystäville erittäin kliffa ja älytön Pahkasika-tyylinen tietokilpailu, jota ei tietenkään kannata ottaa huumorimielessä. Ensimmäinen palkinto on lokakuussa järjestettävä kuukauden puolihoidollinen harrastajakurssi Kangasalan rariteettirikkaalla lintuasemalla, aiheena: pajulintu — olla ko vai eikö olla? Suositellaan erityisesti kiireisille bongareille. Toinen palkinto on ilmainen siivousretki Jurmon lintuasemalle helmikuussa 1986 (retki peruuntuu mikäli pakkasta on alle -40°C). Suositellaan helposti lämpöä ottaville suoretkeilijöille. Kolmas palkinto on katkaisut haulikko, jossa erikoishaulit (ohjautuvat itsestään yli 20 km etäisyydeltä pimittäjien ja muiden bongauksen vastustajien perseisiin).

A) Musta Lista on Euroopan tasokkain bongarikilta?

- 1) Kyllä
- 2) Kyllä
- 3) Kyllä

vapaana minne miellyttää!

Niin, että alkää pelkätkö tarjota juttuja ja ideoita Ukuliin. Niitä yhteinen yrityksemme tarvitsee. Myös kuvia ja piirroksia kaivataan, vaikka vain varpusesta. Mikään juttu ei ole liian sairas TLY:n jäsenistölle — rima on pudonnut jo aika päiviä sitten. Soitelkaa toimitukseen, oli asiaa eli eil! Taistelkaa apatiaa vastaan viimeiseen hengenvetoon: samaan laskuunhan tämä kaikki menee! Kirjoitkaa! Keskustelkaa! Erottakaa päätoimittaja!

T.V.

B) Kannattaako liittyä Bongarikiltaan?

- 1) Ei kannata
- C) Kannattaako hengittää?

- 1) Kannattaa
- 2) En tiedä
- 3) Ei
- 4) Ei kannata
- 5) Kyllä
- 6) En osaa sanoa

D) Olen

- 1) Triffidi
- 2) Karpo Raita
- 3) Hannu Karpo
- 4) Kampiakseli
- 5) ET

E) Mielestäni TLY:n pitäisi

- 1) On
- 2) Ei
- 3) On ja ei
- F) TLY:n kokoukset pitäisi järjestää
- 1) Vappuna
- 2) Hassen pubissa
- 3) Nairoibissa
- 4) Pissa

G) Pidät esitelmää yhdistyksesi juhla-kokouksessa kun yhtäkkiä kakkaat hou-

suihisi yleisön edessä. Mitä teet?

1) Kierrät salissa ylpeänä esittelemässä kakkaisia alkkareitasi.

2) Kokoat pikaraadin antamaan pisteitä 1—10 kakkaiden alkkareitasi miehekäästä hajusta.

3) Haet kaikille tyhjän yoghurttimukin johon kaavit nokareen kakkaa jokaiselle kotiinvietäväksi.

H) Pidät aluerariteettikomitean jäsenille kypsyystestiä. Minkä kysymyksen valitset kaikkein vaikeimmaksi?

1) Milloin lähtee klo 13.30:n lautta?

2) Kumpi on lyhyempi? Musta vai pimeä?

3) Miten menee?

I) Huonoin paikallislehti seuraavista on

1) Ukuli

J) Olettakaamme, että henkilö X, kutsutaanpa häntä nyt sitten vaikka nimimerkillä ET, putoaa pimeässä kuusi metriä syvään onkaloon. Olet innokas bongausaateen kannattaja, mitä teet?

1) Etsit lähimmän kuorma-auton ja ostat 150 kg sulaa betonia, jonka kaadat hitaasti valuttaen kuoppaan.

Kolmensadan kerho 31.12.1984

Hannu Velmala

a = 300:n katkaisujärjestys

b = pinnamiehen nimi

c = syntymäaika

d = "kotikunta" (H = Helsinki, J = Joensuu, T = Turku)

e = katkaisuikä

f = katkaisupäivämäärä

g = katkaisulaji

h = lajimäärä 31.12.84

i = ranking 31.12.84

2) Kaadat vahingossa säkillisen tappajahaita kuoppaan.

3) Soitat Kymmenen Uutiset kuvaamaan pyydystämääsi humanoidia.

K) Kissa on huono lentämään, Kannattaako kissa heittää alas Näsineulasta, nääs?

1) Kannattaa

2) Ei kannata

L) Kannattaako tähän kyselyyn vastata?

1) Ei kannata

Vastaukset ja mahdollinen kritiikki lähetettävä viimeistään eilen osoitteella: Jätepaperinkeräyskeskus, 86570 Hauho 56.

Toimituksen lisäys: Jos edellisenkaltaista tekstiä esiintyy jatkossakin, pitää ensi tilassa vaihtaa Ukulin

1) toimittaja

2) kirjoittaja(t)

3) lukija(t)

4) kaikki kolme

Kommentit toimittajalle päivystysaikoina (vain tarpeeksi kovalla pinnatiedolla varustettuna!).

a	b	c	d	e	f	g	h	i
01.	Mikkola Karno	30.11.42	H	36	10.05.79	mustajalkatylly	328	(01)
02.	Puhjo Pekka	29.08.49	H	31	28.07.81	töyhtökiuru	315	(06)
03.	Rauste Visa	02.01.54	H	27	03.10.81	isovesipääsky	323	(02)
04.	Sievinen Matti	31.05.46	H	35	21.11.81	lyhytvarvaskiuru	322	(03)
05.	Velmala Hannu	08.04.48	T	34	10.07.82	ruusulokki	321	(04)
06.	Palmgren Jörgen	09.06.51	H	31	10.07.82	ruusulokki	310	(11)
07.	Numminen Tapani	28.02.54	T	28	15.10.82	nunnatasku	315	(06)
08.	Kauppinen Sakari	21.06.58	H	24	29.05.83	mustapääsirku	317	(05)
09.	Wahlroos Keijo	27.12.45	T	37	27.06.83	sitruunavästäräkki	312	(08)
10.	Topp Antero	13.09.52	H	30	01.07.83	kiiruna	308	(14)
11.	Lindroos Tom	12.10.55	T	27	05.09.83	pitkänokkakurppelo	311	(10)
12.	Nurmi Timo	20.10.42	T	40	11.09.83	flamingo	306	(17)
13.	Mutikainen Ilpo	06.04.47	H	37	30.04.84	avosetti	310	(11)
14.	Uusivuori Pertti	16.12.51	H	32	03.05.84	alaskansirri	309	(13)
15.	Salonen Kari	04.09.58	T	25	13.05.84	mustakaulaukku	305	(18)
16.	Varrela Juha	26.04.52	T	32	15.05.84	alppirautiainen	312	(08)
17.	Komi Pekka	13.02.58	H	26	01.06.84	ruokosirkkalintu	305	(18)
18.	Lindström Jussi	18.06.54	T	29	01.06.84	ruokosirkkalintu	307	(15)
19.	Hietanen Timo	10.04.55	H	29	06.06.84	ruokosirkkalintu	307	(15)
20.	Kormano Hannu	10.03.53	T	31	26.06.84	lapinuuniintu	304	(20)
21.	Helstola Jari	22.11.58	T	25	01.07.84	lumihanhi	303	(21)
22.	Lausamo Jyrki	13.03.59	H	25	03.07.84	suula	302	(24)
23.	Lunden Jouko	12.07.59	T	25	08.08.84	punapälepinkäinen	303	(21)
24.	Lehto Henry	02.03.60	T	24	24.08.84	suippopyrstösirri	302	(24)
25.	Kapanen Matti	04.11.49	J	34	24.08.84	suippopyrstösirri	301	(27)
26.	Lamminsoila Matti	30.07.54	H	30	24.08.84	suippopyrstösirri	302	(24)
27.	Muukkonen Harri	01.08.56	H	28	25.10.84	partatiainen	303	(21)
28.	Vickholm Jorma	25.08.62	H	22	17.11.84	punakaulahanhi	301	(27)
29.	Koponen Kimmo	22.01.53	H	31	02.12.84	harmaakurkkurastas	300	(29)

Bongarit liittoutuivat!

Viime vuosien varmasti kuumin puheenaihe lintumiespiireissä on ollut bongauksen eli pinnostenkeräilyyn nopea yleistyminen. Ennen saattoi muutaman turkulaisen tai helsinkiläisen ornitomaanin pinnamania vain huvittaa: Kukapa tervejärkinen nyt sijoittaisi 1700 mk yhteen höyhenpalloon? Mutta pinnanmetsästyksen levitessä syrjäkyliinkin on lähtijäjoukko noussut lajista riippuen sadasta kohti tuhatta!

Massabongaus on huolestuttanut luonnonystäviä, vaikka Suomessa ei mitään vakavaa ole (vielä) sattunutkaan. Bongarit itsekin ovat kiinnittäneet huomiota järjestäytymättömän kaahotuksen vaaroihin.

Eihän ole asialle eduksi, jos kaoottinen kansainvaellus esim. tuhoaa strategisen lajin pesinnän tai karkottaa rarin pois pinnapaikalta. Toisaalta bongarit ovat huomanneet joutuneensa usein aiheettomasti syntipukeiksi mm. luontokuvaajien ja koululaisluokkien riehuttua maastossa. Kaikkien etu vaatiikin bongauksen pelisääntöjen selvittämistä.

Turun bongarikokous

Sunnuntaina 3. maaliskuuta vallitsi Turun Hammasklinikan luentosalissa varmastikin tavanomaisista leppoisampi tunnelma pinnamiesten kokoontuttua perustamaan omaa yhdistystä, Bongariliittoa. Ornareita

oli tullut aina Joensuuta myöten. Hel-sinkiläisiä oli varsin paljon, ja heistä P. Uusivuori piti kokouksessa pöytäkirjaa.

Turku ja TLY olivat luonnollisesti hyvin esillä, ovathan maamme molemmat bongarikillatkin turkulaisia. Olipa puolet TLY:n hallituksestakin puheenjohtajan johdolla paikalla — niin muuttuu maailma! Bongariliiton hallitukseen valittiin Turusta kokouksen ja yhdistyksen puheenjohtaja Juha Varrela ja Annika Forsten (rahastonhoitajaksi). (Myös Helsinki sai kaksi paikkaa hallitukseen, jonka muut edustajat ovat Porista, Lahdesta ja Tampereelta.)

Mainittakoon, ettei minkäänlaista lahkolaishenkeä kokouksessa esiintynyt. Bongariliitto on kaikille avoin (jäsenmaksu 30 mk). Liitto ei kilpaile alueellisten lintuyhdistysten kanssa, vaan se täydentää niiden toimintaa. Perustetun yhdistyksen on tarkoitus rekisteröidyttyään liittyä LYL:iin. Eräs suomalaisen konsensuksen huippuhetkestä koettiin erään itsensä bongarina tuhmaksi lintumieheksi kokeneen pinnamiehen saadessa synninpäästön itseltään toiminnanjohtaja Antti Karlinilta.

Työvaliokunta

Kokouksen tärkein päätös koski menettelytapaa pesintöjen tai muuten ongelmallisten tapauksien yhteydessä. On tilanteita joissa bongaus pitää kieltää ja lintu salata. Toisaalta pesivääkin lintua voidaan usein vaaratta havainnoida vaikka vuodesta toiseen, jos tilanne järjestetään oikein. Jos havainnoitsija ei halua joutua pimittäjän tai luonnonhäiritäjän kirjoihin,

hän voi selvittää tilanteen Bongariliiton työvaliokunnalle, joka silloin päättää jatkotoimista.

Työvaliokunnasta tulee kolmihenkinen työryhmä, jonka on pystyttävä nopeisiin päätöksiin (esim. puhelimesta). Se voi lähettää ”puolueettoman”, bongauksesta viisiveisaavan RK:n jäsenen tms. auttaamaan lajinmäärityksessä. Se voi neuvotella bongausmahdollisuuksista ja laatia käyttäytymisohjeet paikalle. Jos bongaus ei voida tai ei ole syytä järjestää, kukaan bongari ei saa mennä paikalle. Sekoilijoita uhkaa järjestäytyneiden bongareiden pelättävä viha.

Työvaliokunnan yksi idea on siinä, että joko kaikki saavat pinnan, tai sitten ei kukaan. ”Sisäpiiritiedot” (ei-saa-kertoamuille) saivat kokouksen ehdottoman tuomion. Turhien riitöjen välttäminen ja avoin tiedonkulku on loppujen lopuksi paitsi yhteinen myös jokaisen yksilön oma etu. (Ja toisaalta: pinnan etu on myös pinnamiehen etu!)

Kokouksessa esitettiin lopuksi kysymyksiä, jotka olisi hyvä lähiaikoina selvittää. Saako Strömman kiislasta pinnan, kun se — sattumalta — tiedetään siirretyksi? Kuinka kauan se on karanteenissa — viikon vai yhden kilometrin? Saako hulinoivaa bongariveljeä pamputtaa? Täytyykö ukulista ilmoittaa Muukkoselle vai ei? Jne.

Kaiken kaikkiaan kokous oli antoisa aivoriihi ja keskustelunavaus. Ukulin lisäksi voi varmasti jokainen lintumies yhtyä toivottamaan menestystä järjestäytyneelle bongaukselle ja Bongariliitolle!

T.V.

Väännä!

Tapani Veistola

Niin muuttuu maailma! Kun muut lehdet jo vähin äänin lopettelevat, alkaa Ukuli julkaista määrityskuvia ja -juttuja.

Pelin henki on se, että kuva edeltää sanaa. Ensin esitetään kuva, joka on parempi tai pahempi esitys enemmän tai vähemmän kovasta lajista. Kuvaa voi itse kukin yrittää tulkita hiljaa tykönään, mutta todella kähmy tietää pientä kisaa mahdollisine palkintoineen.

Seuraavassa Ukulissa on sitten ratkaisu asiaankuuluvine kommentteineen. Voidaan ottaa lyhyesti esiin muutama pointti pointsista tai hankkia perinpohjainen selvitys niiltä, jotka yleensä tietävät. Asiaa voidaan tilanteen mukaan havainnollistaa lisäkuvin ja piirroksin.

Kova vai käpy?

Tämän palstan jatkuvuudelle on ratkaisevaa, että ne, joilla on kuvia ja/tai tietoa, ottaisivat yhteyttä toimitukseen. Esim. "vanhoilla parroilla" on varmasti paljon hyviä mustavalkokuvia, joilla on kiva testata noviisien kyvyt. Samoin ulkomailla retkeilevillä voi olla ennen esittämättömiä hyviä dioja strategisista lajeista. Jos nämä diat ovat skarppeja ja valoisia, voi asianomainen karkemalla koko kansallisen karkemme kyvyt. Hämykuvista kannattaa siis neuvotella toimituksen kanssa!

Tällä kertaa tehdään pehmeä lasku lajinmäärityksen ihmemaahan. Alkuvieritytyn keveyden takia ei vielä tarjota kultaa eikä kunniaa, mutta tietohan se on arvo sinänsä...

Määrityskuva n:o 1 on otettu touku-kuussa.

TLY:n talvilintukisa 1985

Rauno Laine

Kisa järjestettiin nyt ensimmäistä kertaa ja heti koettiin vuosisadan kylmin talvi. Kisa järjestettiin kokeilumielessä ja huolimatta vähäisestä osanottajamäärästä, ko kemukset olivat sen verran myönteisiä että kisa tullaan järjestämään taas ensi talvena. Toivottavasti jo silloin on enemmän kilpailijoita mukana. Voidaan sanoa että kärkiornitologit löytyvät tältä listalta, sillä ei ole paljon hyötyä lintuharrastajasta joka tekee havaintoja, muttei palauta niitä. Onnittelemme voittajaa ja osallistujia.

Tulokset:

1. Hannu Klemola	69
2. Rauno Laine	68
3. Jarmo Laine	62
4. Jyrki Normaja	54
5. Risto Saranto	52
6. Tapio Lineri	49
7. Tapani Veistola	44
8. Jouni Tittonen	43
9. Vesa Multala	35

Talvilintukisassa havaitut lajit sekä kuinka moni osallistujista on kyseisen lajin havainnut:

Silkkiuikku	2/9	Maakotka	1/9	Käpytikka	9/9	Vieripeippo	9/9
Merimetso	5/9	Ampuhaukka	3/9	Pikkutikka	2/9	Punatulkku	9/9
Kyhmyjoutsen	7/9	Pyy	4/9	Tunturikiuru	2/9	Nokkavarpunen	3/9
Laulujoutsen	2/9	Teeri	4/9	Kiuru	3/9	Urpainen	9/9
Merihanhi	2/9	Metso	3/9	Tilhi	5/9	Tundraurpiainen	6/9
Kanadanhanhi	8/9	Peltoppy	1/9	Lapinharakka	4/9	Vuorihemppo	6/9
Sinisorsa	9/9	Fasaani	9/9	Hippiäinen	9/9	Hemppo	7/9
Tavi	1/9	Nokikana	7/9	Punarinta	6/9	Pikkukäpylintu	4/9
Jouhisorsa	4/9	Naurulokki	3/9	Räkättirastas	9/9	Isokäpylintu	6/9
Tukkasotka	3/9	Harmaalokki	9/9	Mustarastas	9/9	Varpunen	9/9
(A FUL/A MAR1/9)		Merilokki	4/9	Kuusitiainen	9/9	Kottarainen	3/9
Lapasotka	1/9	Kalalokki	7/9	Talitiainen	9/9	Närhi	8/9
Haahka	2/9	Riskilä	3/9	Sinitiainen	9/9	Pähkinähakki	5/9
Pilkkasiipi	1/9	Kesykyhyky	9/9	Töyhtötiainen	8/9	Harakka	9/9
Telkkä	7/9	Uuttukyhyky	2/9	Hömötiainen	9/9	Korppi	7/9
Alli	1/9	Turkinkyhyky	6/9	Puukiipijä	8/9	Mustavaris	9/9
Isokoskelo	8/9	Huuhkaja	4/9	Koskikara	5/9	Varis	9/9
Tukkakoskelo	2/9	Sarvipöllö	1/9	Keltasirkku	9/9	Naakka	9/9
Uivelo	6/9	Hiiripöllö	6/9	Pajusirkku	2/9	Rautiainen	1/9
Merikotka	2/9	Helmipöllö	1/9	Pulmunen	1/9	Jänkäkurppa	1/9
Varpushaukka	7/9	Lehtopöllö	2/9	Järripeippo	8/9	—Kemiön etelänkiisa	
Kanahaukka	8/9	Viirupöllö	1/9	Peippo	8/9	eliminoitu listalta.	
(Acci sp)	1/9	Palokärki	7/9	Tikli	7/9	YHTEENSÄ	90
Hiirihaukka	2/9	Harmaapäätikka	6/9	Vihervarpunen	3/9		

II kansalliseen pongauskilpailuun (epäviralliseen) Kuusamossa 15.—16.6.1985

Kilpailu aika 1 vrk (24 t)

Alkamisaika la 15.6. klo 11—16

Rallikokoukset la 15.6. klo 11 (säännöt ja vihjeet) ja su 16.6. klo 17 (tulosten purku) Petäjälammen leirintäalueella.

Ilmoittautuminen

1. **Ennakkoilmoittautuminen** osallistuvista ryhmistä materiaalin varaamiseksi toivotaan tehtävän kirjallisesti esimerkiksi postikortilla Hannu Hautalalle os. Kies-tingintie 12, 93600 Kuusamo (989-11056) tai Heikki Seppäselle os. Ruijantie 1-3 i 30, 93600 Kuusamo (989-3501).

2. **Varsinainen ilmoittautuminen** ennen kilpailun aloittamista Petäjälammen lei-

rintäalueella la 15.6. joko ennen rallikokousta tai klo 11—16 Irma Hautalalle, jolloin jaetaan säännöt, kuumimmat vihjeet yms. Tässä yhteydessä on ilmoitettava osallistujien nimet ja osoitteet.

Osallistujat varautuvat osallistumaan saunan kustannuksiin. Sauna varataan.

Kilpailun säännöt vastannevat aika pitkälle kesän 1984 sääntöjä. Katso Aurlola 3/84.

Haastajat Hannu Hautala, Olli Näyhä, Matti Ryhtä ja Heikki Seppänen.

MOTTO: "Sata rikki ja voitto Kuusamoon."

Potentiaalinen pinna. Kuva: Matti Valta.

TLY:N OSOITEMUISTIO

Hallitus

Puheenjohtaja Rauno Laine, Rauhankatu 9 b B 43, 20100 Turku, puh. 304 562.

Varapuheenjohtaja Simo Veistola, Hämeenkatu 14 B 26, 20500 Turku, puh. 333 081.

Sihteeri Arje Keskinen, Päivännousevanpolku 13 B 51, 20610 Turku, puh. 448 204.

Rahastonhoitaja Sinikka Jalonen, Kunnikaankartanonkatu 6 as 14, 20810 Turku, puh. 333 290 (työ).

Tiedotevastaava Esa Halsinaho, Mittarinkatu 2 B 19, 20100 Turku, puh. 304 120.

Pöytämyyntivastaava Vesa Multala, Hoviherrankatu 3 b A 3, 20780 Kaarina, puh. 433 697.

Pöytämyyntivastaava Ari Laine, Papinsaari, 20900 Turku, puh. 367 840.

Kirjamyynti Annika Forsten, Aurakatu 20 A, 20100 Turku, puh. 18 404.

Jäsen Esa Karhilahti, Yo-kylä 34 A 4, 20510 Turku, puh. 372 462.

Jäsen Kari Salonen Yo-kylä 52 A 4, 20510 Turku, puh. 374 125.

Jurmon lintuasema

Lintuasemanhoitaja Jouni Saario, Hakinkatu 12 as 23, 21210 Raisio as, puh. 797 347.

Ukuli-lehti

Päätoimittaja Tapani Veistola, Hämeenkatu 14 B 26, 20500 Turku, puh. 333 081.

Tilausasiat, irtonumerot ja vanhat vuosikerrat Simo Veistola, kts. hallitus.

Arkistot

Lehtiarkistonhoitaja Vesa Multala, kts. hallitus.

Lintuhavaintoarkistonhoitaja Juhana Piha, Yliopistonkatu 1-3 F 86, 20110 Turku, puh. 515 993.

Suoarkistonhoitaja Antti Karlin, Kalevantie 15 A 22, 23500 Uusikaupunki, puh. (922) 24 040.

Toimikunnat

Havaintotoimikunnan pj. Kari Salonen, kts. hallitus.

Petolintuimikunnan pj. Seppo Pekkala, Vaskitorvenkatu 11 as 3, 20840 Turku, puh. 337 970 (työ).

LYL keräysalue n:o 2

Aluevastaava Hannu Klemola, Vähä-Heikkiläntie 50, 20810 Turku, puh. 355 603.

Harvinaiset linnut: ARK

Puheenjohtaja Tom Lindroos, Kerttulin-
katu 15 F 68, 20500 Turku, puh. 516 826.

Sihteeri Tapani Numminen, Sähköyhtiö
2 A, 21530 Paimio, puh. 732 783.

Loukkaantuneet linnut (ja muut eläimet) Anja Eerikäinen, puh. 484 062.

Kuolleet linnut (ja muut eläimet)

TY Biologian laitos, Eläinmuseo, puh. 645 774.

Kaikki osoitteenmuutokset mieluummin tiedotevastaavalle. Arkistokortteja, vuodenaikaiskatsauskaavakkeita yms. saa koukusten ohella myös postitse mm. lintuhavaintoarkistonhoitajalta ja LYL-aluevastaavalta.

Kesähavainnot v. 1984 palautettava välittömästi Ukulin toimitukseen!

Sysshavainnot voi palauttaa LYL-aluevastaavalle.

Hyväksi osoittautunut keskiötarkennus

sujuu täsmällisesti ja on mukavakäyttöinen. Tarkennus käy pehmeästi, nopeasti ja tarkasti vaikka yhdellä sormella.

Aito sisätarkennus

maksaa itsensä ajan mittaan takaisin. Mitkään ulkoiset objektiiv- tai okulaariosat eivät liiku tarkennettaessa, ts. ime ilmaa, pölyä tai kosteutta rungon sisään. TRINOVID on säänkestävä, poly- ja roisveesitiivis.

Kätevä tyylikäs muoto

seiliiytty siitä poikkeavasta tavasta, millä valonsäteet TRINOVIDissa johdetaan. Kiikari istuu kevyesti käteen ja sitä jaksaa pidellä pitkäänkin väsymättä.

Metallikuori

antaa kiikarille tukevuutta. Se on ihan-teellisen, kestävä toiminnan edellytys ja kallisarvoisen optiikan luotettava suoja.

10 vuoden takuu

on selvä osoitus tarkkuudesta ja luotettavuudesta.

Loistava optinen suorituskyky

hämmästyttää asiantuntijankin. Terävyys ja kontrastit, korkea yksityiskohtien erotuskyky ja optimaalinen värinkorjaus takaavat erinomaisen, luonnollisen kuvan.

Erityinen anti-reflex-kalvo

pienentää ilman kanssa kosketuksissa olevilla linssipinnoilla heijastuksia. Näin kuva on sekä kirkkaampi että selvempi. Heijastussuojaus on sovitettu silmän herkkyyttä vastaavaksi.

Huolellinen optiikan säätö

ehkäisee pääkipua, sillä optiset akselit ovat yhdensuuntaiset ja tarkasti säädetyt, joten silmiä rasittavia säätövirheitä kiikarissa ei ole.

Edullinen ulostulopupillin sijainti

Ulostulopupillin sijainti on laskettu siten, että silmälasienkäyttäjän näkee koko kuvakentän.

Diopterikorjaus

tapahtuu nopeasti ja varmasti ja siten TRINOVID sopii kunkin silmille.

LEITZ TRINOVID-kiikari -kiehtova tapa nähdä maailmasta enemmän

Silmä on monipuolisin aistimme. Miljoonine näkökenttöineen se erottaa lukuisat väri- ja vaaleuserot toisistaan. Lähialueella, puolesta metrillä viiteen metriin, erottuvat pienimmät yksityiskohdat, hienoimmatkin väri-vahteet minkä lisäksi suuruussuhteet ja etäisyydet pystytään arvioimaan melko tarkasti.

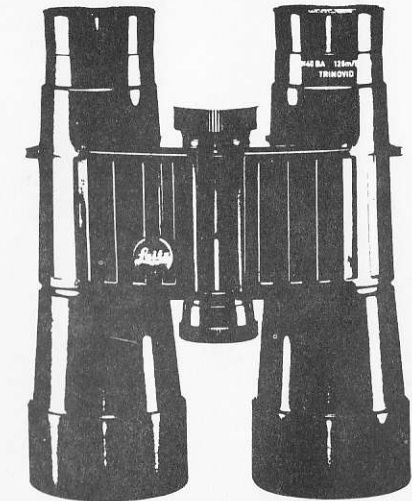
Silti on tilanteita, jotka ylittävät tämän ihmemaiston suorituskyvyn rajat. Valon vä-
hetessä esimerkiksi. Hämärässä ensimmäiseksi heikkenee kyky erottaa yksityiskohtia. Seuraavaksi häviää väri-vaikutelma. Ja sitten silmä ei näekään enää mitään. On pimeää.

Mutta silmän suorituskyky ei aina riitä hyvässä valaistuksessa. Katsottaessa äärimmäisen läheltä tai kaukaa yksityiskohtia ei pystytä enää tunnistamaan, hienot rakenteet häviävät eikä väri-vahteet enää erotu. Paljas silmä ei näe enempää.

Keksijämieli ja tekniikka ovat löytäneet keinoja silmän suorituskyvyn lisäämiseksi. Yli 350 vuotta sitten keksittiin kaukoputki ja sitä on siitä lähtien kehitetty edelleen. LEITZin tehtailta kiikarita on valmistettu tämän vuosisadan alusta lähtien. Suorituskyvyltään ne olivat melko tehokkaita jo silloin.

Nykyinen LEITZ TRINOVID -kiikari on tekniikaltaan hienostunut, sen optiikka on erittäin tehokas ja muotoilultaan se on kaunis. Se ei lisää silmäsi edellytyksiä nähdä paremmin ainoastaan kauas, vaan myös paremmin lähialueellaja hämärässä.

Ota TRINOVID kokeeksi käteesi. Huomaatko, kuinka kauas ja kirkkaasti pystyt tarkastelemaan maisemaa. Huomaatko, kuinka käsinkosketteltavan lähelle kohde tuntuu tulevan, kuinka selvästi se nousee taustastaan esiin, ja huomaatko, kuinka voit erottaa hienoimmatkin pintarakenteet ja väri-vahteet. Yksinkertaisesti: näet enemmän.

Kuva Zoom

LITTOISTENTIE 81 TURKU 61
PUH. 449 106